

INSTITUUT VOOR INFORMATIERECHT

JAARVERSLAG 2007

English summary included

FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Redactie: Jan Kabel en Anja Dobbelsteen

Instituut voor Informatierecht

Rokin 84

1012 KX Amsterdam

Tel.: 020 525 3406

Fax: 020 525 3033

E-mail: ivir@ivir.nl

<http://www.ivir.nl>

INHOUD

Voorwoord	vii
1 INSTITUUTSOVERZICHT	1
1.1 De missie van het Instituut voor Informatierecht	1
1.2 Onderzoeksstrategie	1
1.2.1 De informatiesamenleving	1
1.2.2 De kern van het onderzoeksprogramma	2
1.3 Onderzoeksorganisatie van het Instituut	4
2 ONDERZOEKSPROGRAMMA: overzicht per deelterrein en per geldstroom	5
2.1 Algemene theorievorming	5
2.1.1 Algemeen	5
2.1.2 Speerpunten	5
2.1.3 Lopend onderzoek en in 2007 afgerond onderzoek	5
2.1.4 Belangrijkste resultaten	6
2.2 Informatievrijheid	6
2.2.1 Algemeen	6
2.2.2 Speerpunten	7
2.2.3 Lopend onderzoek en in 2007 afgerond onderzoek	7
2.2.4 Belangrijkste resultaten	8
2.3 Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	8
2.3.1 Algemeen	8
2.3.2 Speerpunten	9
2.3.3 Lopend onderzoek en in 2007 afgerond onderzoek	9
2.3.4 Belangrijkste resultaten	9
2.4 Intellectuele eigendom	10
2.4.1 Algemeen	10
2.4.2 Speerpunten	11
2.4.3 Lopend onderzoek en in 2007 afgerond onderzoek	11
2.4.4 Belangrijkste resultaten	12
2.5 Commerciële communicatie	12
2.5.1 Algemeen	12
2.5.2 Speerpunten	14
2.5.3 Lopend onderzoek en in 2007 afgerond onderzoek	14
2.5.4 Belangrijkste resultaten	14
2.6 Overheidsinformatie	14
2.6.1 Algemeen	14
2.6.2 Speerpunten	15
2.6.3 Lopend onderzoek en in 2007 afgerond onderzoek	15
2.6.4 Belangrijkste resultaten	15
2.7 Media en telecommunicatie	16
2.7.1 Algemeen	16
2.7.2 Speerpunten	17
2.7.3 Lopend en in 2007 afgerond onderzoek	17
2.7.4 Belangrijkste resultaten	18
2.8 Resultaten	18
2.8.1 Criteria	18
2.8.2 Kwantitatief	22
2.8.3 Kwalitatief: kernpublicaties	22
2.9 Publicaties en andere (onderzoeks)activiteiten per medewerker	23

3	PERSONELE INZET: OVERZICHT VAN DE TOTALE INSTITUUTSFORMATIE.....	43
4	ONDERZOEKSCULTUUR AAN HET INSTITUUT	45
4.1	Beleid jonge onderzoekers	45
4.2	Promoties	45
4.3	Internationale onderzoekscultuur	45
4.4	Behoud wetenschappelijke kwaliteit	45
4.5	Documentatie- en onderzoeksondersteuning	45
4.6	Studiebijeenkomsten.....	46
4.7	Workshops, congressen en symposia	47
4.8	Nationale samenwerkingsverbanden	47
4.8.1	TILT	47
4.8.2	CRES	47
4.8.3	Wetenschappelijke verenigingen en tijdschriftredacties.....	48
4.9	Internationale samenwerkingsverbanden	48
4.9.1	European Audiovisual Observatory.....	48
4.9.2	Buitenlandse Universiteiten.....	48
4.9.3	Internationale wetenschappelijke verenigingen, studiegroepen en redacties van internationale publicaties en tijdschriften	49
4.10	Academische reputatie.....	49
5	MAATSCHAPPELIJKE ACTIVITEITEN	51
6	BEOORDELING WETENSCHAPPELIJKE ADVIESRAAD	53
7	OPLEIDING.....	55
7.1	Masteropleiding Informatierecht	55
7.2	Bacheloropleiding Nederlands recht: Informatierecht, Inleiding	57
7.3	Post-Academisch Onderwijs	57
7.4	Gastcolleges.....	57
	ENGLISH SUMMARY	59
1.	The Institute for Information Law	59
2.	Research Program.....	59
3.	Management and staff	61
4.	Publications	62
5.	Educational activities.....	64
6.	Other important activities in 2007	64
7.	Documentation Centre.....	65

Voorwoord

Ondanks de nog steeds onzekere toekomstige huisvesting van het Instituut was 2007 een vruchtbaar jaar voor het IViR. Nirmala Sitompoels proefschrift over telecommunicatie en ruimtelijke omgeving werd op 15 mei openbaar verdedigd. Natali Helberger verkreeg een grote VENI-subsidie van NWO. Wouter Hins werd benoemd tot bijzonder hoogleraar mediarecht aan de Universiteit van Leiden. En een Europees onderzoeksteam o.l.v. Lucie Guibault voltooide in opdracht van de Europese Commissie een uitgebreide evaluatie van de Auteursrechtlijn.

De onderzoeksmaster Informatierecht doorstond met goed gevolg de veeleisende accreditatieprocedure van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie en de daarop volgende doelmatigheidstoets van OCenW, en zal starten in het collegejaar 2008-2009. Het betreft een tweejarige opleiding met ingangselectie voor vijf tot tien studenten. Getalenteerde studenten met aanleg en belangstelling voor onderzoek krijgen een combinatie van vakinhoudelijk en wetenschapsmethodologisch onderwijs, en draaien tevens mee in het lopende IVIR-onderzoek. Een deel van de studenten zal naar verwachting doorstromen als promovendus.

Het door het IViR verzorgde reguliere masterprogramma Informatierecht trok in 2007-2008 weer veel belangstelling. Liefst 45 studenten, waarvan ongeveer de helft een bacheloropleiding buiten de UvA heeft gevolgd, meldden zich aan. Deze grote toeloop toont aan dat het informatierecht zich inmiddels ook in het onderwijs blijvend verankerd heeft. Maar het succes van het masterprogramma baart ook zorgen; het legt een steeds groter beslag op de human resources van het IViR. Beperking van de instroom van de masteropleiding blijft dan ook een prioriteit.

P.B. Hugenholtz
directeur

1 INSTITUUTSOVERZICHT

1.1 De missie van het Instituut voor Informatierecht

In de afgelopen 20 jaar heeft het Instituut zich ontwikkeld tot het centrale knooppunt in een nationaal en internationaal netwerk van gespecialiseerd rechtswetenschappelijk onderzoek. Het Instituut verenigt in zich alle juridische disciplines die voor dit onderzoek nodig zijn. Het IViR wil een centraal aanspreekpunt en kritisch forum zijn voor het maatschappelijke en politieke debat over de onderwerpen die deel uitmaken van zijn onderzoeksprogramma.

De centrale missie van het Instituut is de ontwikkeling en verdieping van het informatierecht. Informatierecht is een discipline waarin een veelheid van rechtsgebieden samenkomt: intellectuele eigendom, communicatiegrondrechten (privacy en vrijheid van meningsuiting), regulering van overheidsinformatie en commerciële informatie, en marktordening van informatienetwerken (telecommunicatie en media). Het informatierecht is niet aan een informatietechnologie gebonden, maar trekt de lijnen van de oude ('analoge') media door naar de elektronische media (omroep, internet). ICT als zodanig is dus geen onderwerp van onderzoek. Het Instituut is internationaal voortrekker geweest in deze fundamentele benadering en vindt daarin steeds meer navolging in binnen- en buitenland.

Het IViR interesseert zich in het bijzonder voor de convergentieprocessen die tussen de verschillende media en distributiefuncties gaande zijn, en de gevolgen hiervan voor recht en beleid. Informatierecht is een normatief concept, dat wil zeggen dat het een normatief kader ontwikkelt voor een wenselijke inrichting van een informatiesamenleving.

1.2 Onderzoeksstrategie

1.2.1 De informatiesamenleving

De informatiesamenleving kan vanuit verschillende gezichtspunten worden gekarakteriseerd:

Het culturele gezichtspunt

De informatiesamenleving bestaat uit de vrije uitwisseling van meningen en de vrije toegankelijkheid van het openbare kennis domein. In dit gezichtspunt staat centraal de organisatie van het openbare debat en de grenzen daarvan. Centrale juridische aandachtspunten zijn: de functie van de vrijheid van meningsuiting en de intellectuele eigendomsrechten voor de cultuur; de organisatie van de media en de inrichting en toegang tot de mediamarkt; de rol van de overheid bij de informatievoorziening; de publieke dienst; de toegankelijkheid van informatie in het publieke domein en de omlijning van dit begrip; de rol van de markt bij de productie en distributie van informatie.

Het economische gezichtspunt

In de informatiesamenleving is kennis het belangrijkste economische goed. Centrale juridische aandachtspunten zijn: het recht van intellectuele eigendom, de onderlinge relatie van de verschillende intellectuele eigendomsrechten en de relatie tussen eigendomsrechten en vrijheidsrechten; nieuwe eigendomsrechten of quasi-eigendomsrechten op informatie; rechtseconomische analyse van oude en nieuwe IE-rechten; de commodificering en vermarkting van informatie in alle aggregatievormen.

Het gezichtspunt van sturing en controle

In de informatiesamenleving worden personen en objecten in toenemende mate door informatie- en communicatietechnologie (ICT) gestuurd en gecontroleerd. Centrale juridische aandachtspunten zijn de privacy en de communicatievrijheid; (persoons)gegevensverzameling voor commerciële en publieke controle- en sturingsdoeleinden; databanken van persoonsgegevens; controle van privé-communicatie; regulering door middel van ICT.

Het gezichtspunt van de netwerksamenleving

De centrale juridische aandachtspunten zijn de organisatie van de (tele)communicatiemarkt; de convergentie tussen inhoud en distributie; de rol van oude en nieuwe 'gatekeepers' in het communicatieproces; horizontale en verticale integratie in de distributieketens; het verdwijnen van de nationale staat als enige gezag- en sturingseenheid; nieuwe reguleringsmechanismen.

1.2.2 De kern van het onderzoeksprogramma

Het informatierecht wordt gedefinieerd als het recht dat de productie, opslag, distributie en gebruik van informatie betreft. Als zodanig werkt het door in de vier hiervoor geformuleerde gezichtspunten, die in onderlinge relatie en onderling verband worden bestudeerd. Het informatierecht bevindt zich dus in een multidisciplinair spanningsveld, waarin culturele, economische, technische en bestuurlijke aspecten samenkomen. Er is een aantal trends aanwijsbaar die dit proces versterken, die hieronder worden benoemd.

Veranderingen in de waardeketen

Voor de digitale revolutie waren productie-opslag-distributie-gebruik helder van elkaar te onderscheiden schakels in de waardeketen. Een auteur of uitgever produceerde, een databank legde vast, een transporteur vervoerde, een gebruiker consumeerde. De exploitatieschema's van het recht van intellectuele eigendom zijn hierop mede gebaseerd. In de wereld van digitale productie, opslag, distributie en gebruik zijn deze schakels niet zo gemakkelijk meer te onderscheiden. De rol en onderlinge relatie van de schakels verdienen daarom in een netwerksamenleving nieuwe aandacht. Een voorbeeld is de veranderde relatie tussen de producent en de consument van informatie. De afnemer van muziek rekent deze met voorbijgaan van tussenliggende schakels rechtstreeks af met de 'content-provider' (producent of databank). Muziekdatabanken worden exploitanten en gaan een eigen rol spelen naast de producenten.

De verandering in de waardeketen heeft ook een verschuiving in de verschillende aandachtsmarkten waarop informatieproducenten en informatiedistributeurs en -verzamelaars opereren tot gevolg. Zij gaan elkanders markten betreden en worden concurrent. Dat heeft ook juridische consequenties.

Convergentie van media en telecommunicatie

Zowel horizontaal als verticaal groeien voorheen gescheiden informatiediensten, -dragere en -infrastructuren naar elkaar toe. Daardoor is het in een netwerksamenleving niet meer mogelijk productie en distributie afzonderlijk te bestuderen; mediarecht en telecommunicatierecht gaan in elkaar over. Distributeurs krijgen mediaverantwoordelijkheden, media maken zich los van distributieplatforms. Distributieplatforms, zoals 'portals' en elektronische gidsen, gaan de functies van de klassieke media overnemen. Het verschil tussen pers en elektronische media vervaagt, alsook het verschil tussen individuele toegang en door media gecontroleerde toegang tot openbaar informatiegebruik. Dit heeft ook consequenties voor sturing en controle. Zo rijst de vraag onder welke voorwaarden sturing en controle op inhoud in de daaronder

liggende distributielaag kan plaatsvinden. Een voorbeeld is de censuur van via het internet aangeboden informatiediensten door middel van software.

Verandering in communicatiepatronen

Communicatiepatronen plegen volgens het navolgende model te worden voorgesteld.

	Informatieaanbod	
Dienstregeling	<i>Individueel</i>	<i>Centraal</i>
<i>Individueel</i>	1. Conversatie (voorbeeld: een telefoongesprek)	2. Consultatie (voorbeeld: een individueel zoekpad in een databank)
<i>Centraal</i>	3. Registratie (voorbeeld: registratie en controle van persoonsgegevens)	4. Allocutie (voorbeeld: omroep)

De recente ontwikkeling laat een kanteling zien, waarbij registratie en consultatie geleidelijk de belangrijkste communicatievormen worden. Dit geeft ook een cultuuromslag in wat moet worden aangemerkt als openbare communicatie en wat niet en welke regels daarop van toepassing zijn. Conversatie en allocutie blijven wel bestaan, maar worden steeds meer geflankeerd, en soms zelfs vervangen, door consultatie en registratie. Het internet is slechts een voorbeeld van een algemene ontwikkeling: een individu neemt deel aan een openbare discussie door een discussiegroep; zijn communicatiehandeling wordt geregistreerd. Hetzelfde geldt voor gebruikshandelingen die worden bestreken door het recht van intellectuele eigendom. Het gevolg is dat iedere communicatiehandeling een tot een individu traceerbare handeling wordt. Hierdoor ontstaan nieuwe raakvlakken tussen het recht van privacy (sturing en controle) en de andere deelgebieden (toegankelijkheid en exclusief gebruik van informatie). Sturing en controle raken verweven met een gebied dat tot voor kort werd gekarakteriseerd door het culturele gezichtspunt.

Openbaar-commercieel

Het scherpe onderscheid tussen een vrij of tegen lage kosten toegankelijk domein (het publiek domein) van informatie dat door alle burgers gedeeld kan worden en een exclusief door eigendomsrechten beschermd domein, vervaagt. Daardoor verandert ook de economie van de informatiesamenleving. In het recht van intellectuele eigendom vervaagt daardoor de grens tussen vrij toegankelijke ideeën en natuurwetten en beschermde bewerkingen en toepassingen. De door de overheid en sommige commerciële partijen geproduceerde openbare gegevens vormen de grondstof voor aanbieders van ‘value-added services’ die deze onbewerkte gegevens in veredelde vorm exploiteren. Deze gegevens zijn onontbeerlijk voor publieke (wetenschappelijke) en commerciële (industriële) toepassingen. Aan steeds meer gegevens wordt een prijs verbonden, waardoor de vrije toegankelijkheid van informatie afneemt.

Internationalisering en horizontalisering van gezagsverhoudingen

Op het terrein van het informatierecht raken de nationale en internationale rechtsorde steeds meer met elkaar verweven. De nationale wetgever wordt gaandeweg een eindstation in een proces van internationale normstelling. Daarnaast komen nieuwe internationale gezagsvormen met een publiek/privaat karakter op, zoals de organisatie van het internet laat zien.

1.3 Onderzoeksorganisatie van het Instituut

Prof. mr. P.B. Hugenholtz is sinds 1 januari 2004 wetenschappelijk directeur van het Instituut. Hij wordt in de uitoefening van zijn functie bijgestaan door prof. mr. E.J. Dommering, mw. mr. M.M.M. van Eechoud, prof. dr. N.A.N.M. van Eijk en prof. mr. J.J.C. Kabel. Tezamen vormen zij de directie van het Instituut. De directie is verantwoordelijk voor het aantrekken, begeleiden en (doen) uitvoeren van het onderzoek. De directie wordt daarin bijgestaan door Anja Dobbelsesteen.

Het onderzoeksprogramma van het IViR bestaat uit een zevental (hoofdzakelijk positiefrechtelijk) gedefinieerde onderdelen, die elkaar ten dele overlappen. Binnen alle deelreinen zijn nieuwe, veelal door de digitalisering ingegeven ontwikkelingen aan te wijzen waarop het onderzoek zich concentreert, zonder het ‘analoge’ informatierecht uit het oog te verliezen.

De onderzoeksportefeuilleverdeling is als volgt:

Algemene gang van zaken	Hugenholtz
Theorie van het informatierecht	Dommering
Informatievrijheid	Dommering
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	Kabel
Intellectuele eigendom	Hugenholtz
Commerciële informatie	Kabel
Overheidsinformatie	Van Eechoud en Kabel
Media en telecommunicatie	Dommering en Van Eijk

2 ONDERZOEKSPROGRAMMA: overzicht per deelterrein en per geldstroom

2.1 Algemene theorievorming

2.1.1 Algemeen

De convergentie tussen informatiediensten, -dragers en -infrastructuren heeft ingrijpende gevolgen voor het informatierecht in zijn volle breedte. Traditionele, op de aard van het medium of de techniek georiënteerde onderscheidingen tussen de deelgebieden van het informatierecht vallen weg of vervagen, en vragen om nieuwe rechtstheoretische afbakening.

In de theorie van het informatierecht krijgt verder een centrale plaats de inrichting van nieuwe informatietransacties. Zowel de theorieën over de klassieke grondrechten als die over intellectuele eigendomsrechten gaan uit van de communicatiepatronen ‘conversatie’ (van individu naar individu) en ‘allocutie’ (van centraal punt naar homogeen publiek); begrippen als ‘openbaarmaking’ en ‘openbare communicatie’ zijn hierop gebaseerd. Ook gaan ze uit van een tweedeling tussen immateriële openbaarmaking en distributie van informatie op tastbare dragers; deze tweedeling lijkt echter achterhaald. Een andere omwenteling is dat de informatierelaties die werden beheerst door in publiek recht verankerde regels, waarin waarden als eigendom, vrijheid en privacy werden beschermd, in toenemende mate worden geregeld in contractuele verhoudingen.

De algemene theorie van het informatierecht houdt zich in de eerste plaats bezig met de institutionele organisatie van het informatievoorzieningsproces. Onderzocht wordt hoe klassieke functies, zoals productie en distributie van informatie in nieuwe communicatiestructuren (zoals het internet), een andere plaats vinden. Daarnaast wordt de rol van nieuwe functies onderzocht, zoals de zoek- en ordeningsfuncties in omvangrijke databestanden. Voorts wordt gekeken welke gevolgen dit heeft voor de commerciële organisatie van de informatiemarkt en de rol die de overheid daarin moet spelen. Tenslotte zal dit in alle gebieden moeten leiden tot een herijking van het begrippenapparaat.

In de navolgende paragrafen wordt het onderzoeksveld nog onderverdeeld in de ‘oude’ gebieden, hetgeen bij het historisch gevormde positieve recht dat object van studie vormt onvermijdelijk is. Het speerpunt van het onderzoek in de algemene theorievorming voor de komende jaren is de grensoverschrijdende begripsvorming, waarin de positiefrechtelijke deelgebieden steeds meer worden losgelaten.

2.1.2 Speerpunten

De ontwikkeling van nieuwe, het positieve recht overstijgende begrippen met betrekking tot toegang, controle en exclusiviteit van informatie, en met betrekking tot de organisatie van informatievoorzieningsprocessen.

2.1.3 Lopend onderzoek en in 2007 afgerond onderzoek

Eerste geldstroom

- *De onbevangenheid van telecommunicatie in het digitale tijdperk*

Promotor: Dommering

Begeleider: Nieuwenhuis

Promovendus: Steenbruggen

Einddatum: in overleg. Steenbruggen werkt al geruime tijd als advocaat

- Revisie *Handboek Informatierecht 2000*

Onderzoeker: Dommering

Einddatum: lopend project

Derde geldstroom

- *Communia Turijn: Network of organisations discussing issues related to the public domain*

Begeleiding en uitvoering: Guibault

Einddatum: 2012

2.1.4 Belangrijkste resultaten

Dommering's bijdrage aan *Over de volle breedte, Amsterdams universitair onderzoek na 1970*, Amsterdam: Vossiuspers UvA 2007 beschrijft de ontstaansgeschiedenis van het Instituut voor Informatierecht en enige hoofdpunten van het onderzoek van de laatste twintig jaar. Van Eechoud leverde een bijdrage aan een belangrijk rapport van de Europese Max-Planck Group for Conflict of Laws in Intellectual Property (CLIP) waarin op het terrein van het internationale privaatrecht een uitzonderingspositie voor intellectuele eigendomscontracten wordt bepleit. McGonagle onderzocht in zijn IRIS Plus bijdrage het recht op bescherming van de menselijke waardigheid in de audiovisuele sector.

2.2 Informatievrijheid

2.2.1 Algemeen

De klassieke waarden van de vrijheid van meningsuiting in relatie tot andere vrijheden (godsdienstvrijheid en privacy) blijven hoog op de onderzoeksagenda staan. Europa zal de komende decennia mede ten gevolge van grote migratiebewegingen een hernieuwde confrontatie tussen culturen en levensovertuigingen doormaken. De vanzelfsprekendheid van nationale grensoverschrijding van informatiestromen en de verdere internationalisering van rechtsbetrekkingen versterken dit proces. Het grondrecht van de vrijheid van meningsuiting zal daarbij opnieuw op de proef worden gesteld.

De individualisering van communicatiepatronen en het daardoor uiteenvallen van het publiek noopt tot het opnieuw doordenken van begrippen als openbaarheid, openbaarmaking, publiek, recht op toegang, ontvangstvrijheid, etc. De onafhankelijkheid van overheids- en commerciële macht blijft hiernaast een onderzoeksthema. Speerpunt voor de komende jaren is het onderzoek naar de juridische vrijheid van het openbare debat in de nieuwe elektronische en culturele omgeving.

Openbaarheid van bestuur en openbare toegankelijkheid van informatie vormen een breed onderzoeksthema dat aan belang wint in een samenleving die gekenmerkt wordt door commodificering van informatie. Hiermee wordt bedoeld dat feiten en (half)bewerkte data in toenemende mate van het publiek domein worden uitgesloten. Dit is een nieuw grensoverschrijdend thema, dat al zo ver is ontwikkeld dat het hierna afzonderlijk als nieuw gebied wordt beschreven.

Onder positieve verplichtingen wordt verstaan dat op de overheid verplichtingen rusten om de verwerkelijking van de met grondrechten beoogde doelen te bevorderen. Vooral onder invloed van Europese normen heeft de nationale overheid steeds meer taken op dit gebied gekregen. In de sfeer van het recht van vrije meningsuiting vonden deze plichten van oudsher hun verankering in de regulering van de omroep en in openbaarheidswetgeving. Door de geschetste convergentieprocessen vervagen die aanknopingspunten. Dat betekent dat het onderzoek erop gericht moet zijn om terzake een nieuwe rol van de overheid te formuleren. Dit is een belangrijk speerpunt in het onderzoek voor de komende jaren.

De botsing tussen privacy en openbaarheid in een steeds meer door elektronische media gedreven samenleving en de toenemende roep om publieke verantwoording van personen werkzaam in publieke of commerciële functies dwingen tot verdere uitdieping van de relatie tussen privé-leven en openbare communicatie over personen en instellingen.

Door de opmars van het internet is sprake van een toenemende individualisering van het media- en informatiegebruik. Deze geleidelijke verschuiving naar een vraag-georiënteerd gebruik maakt dat de bestaande concepten van mediaregulering niet meer goed passen. Bovendien ontstaan nieuwe mediafuncties op het niveau van zoeken en selecteren van informatie die nieuwe vragen oproepen met betrekking tot de bescherming van objectiviteit en onafhankelijkheid. Nieuwe partijen die voorheen tot de telecommunicatie- of andere distributiesectoren behoorden betreden dit nieuwe speelveld.

Het niet meer aan een staatsterritoir gebonden elektronische informatieaanbod en -gebruik voegt een nieuwe dimensie toe aan het onderzoek naar internationale regulering van informatiestromen.

2.2.2 Speerpunten

Het openbaar debat in de nieuwe elektronische en culturele omgeving, een niet mediagebonden informatiebeleid van de overheid, nieuwe intermediairs in het informatievoorzieningsbeleid.

2.2.3 Lopend onderzoek en in 2007 afgerond onderzoek

Eerste geldstroom

- *The underexplored nexus between Freedom of expression and minority rights*

Promotores: Dommering en Gilbert (University of Essex)

Begeleider: Van Eijk

Promovendus: McGonagle

Einddatum: 7 oktober 2008

- *Annotatie NJ van uitspraken van EHRM in artikel 10 EVRM zaken*

Projectleider: Dommering

Einddatum: lopend

Derde geldstroom

- *Promoting cultural diversity in the Irish broadcasting sector*

Opdrachtgever: Broadcasting Commission of Ireland

Begeleiding en uitvoering: McGonagle

Einddatum: 2008

- *Joint declaration on Freedom of Expression*

Opdrachtgever: Article 19

Begeleiding en uitvoering: McGonagle

Einddatum: 2007

2.2.4 Belangrijkste resultaten

McGonagle leverde een bijdrage aan de vorming van internationale en Europese criteria inzake de ontoelaatbaarheid van racistische uitingen in zijn rapport aan de Raad van Europa. Nieuwenhuis onderzocht de verbanden tussen godslastering, bedreiging en geweld met de vrijheid van meningsuiting in *Justitiële Verkenningen* en in *Mediaforum*. Dommering analyseerde in een achttal uitvoerige annotaties in de Nederlandse Jurisprudentie de rechtspraak van het Europese Hof tot bescherming van de rechten van de mens en van de Hoge Raad.

2.3 Bescherming van de persoonlijke levenssfeer

2.3.1 Algemeen

In een samenleving van sturing en controle zijn het recht op privacy en het communicatiegeheim (als onderdeel van de privacy) sleutelbegrippen geworden. De combinatie van het kantelende perspectief van horizontalisering van gezagsverhoudingen en individualisering van communicatiepatronen, maakt de handhaafbaarheid van de grondrechtelijk beschermde privacy problematisch. Verplaatsing van het staatsbelang van bescherming van het staatsterritoir naar bescherming van burgers en instellingen tegen individueel of in groepsverband internationaal opererende criminaliteit, zet het grondrecht onder druk. De voortschrijdende techniek van individuele sturing en controle is een andere factor van betekenis. Een en ander maakt dat het onderzoek naar grenzen en mogelijkheden van grondrechtelijke bescherming van privacy een speerpunt is geworden.

Opslag en verwerking van persoonsgegevens en de effectiviteit van juridische controle op deze activiteiten is een ander centraal aandachtspunt. De interactiviteit tussen consument en burger enerzijds en bedrijven en overheid anderzijds levert belangrijke economische en democratische voordelen op. Het evenwicht tussen noodzakelijke verwerking van persoonsgegevens en bescherming van de persoonlijke levenssfeer is echter uiterst moeizaam in stand te houden, als gevolg van toenemende individualisering in de commerciële sfeer, de toenemende noodzaak van centrale verwerking van gegevens voor wetenschappelijk onderzoek, voor bestuursdoeleinden en voor handhaving van strafrechtelijke regels en van exploitatierechten. Met name op dat laatste terrein springt de positie van intermediairs als aanknopingspunt voor handhaving in het oog. De behoefte aan verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van commerciële en bestuursdoeleinden wordt zowel door de consument en de burger zelf als door bedrijfsleven en overheid als gewenst beschouwd ten einde aan de individuele wensen tegemoet te kunnen komen. Transparantie over de verwerking van persoonsgegevens bestaat echter nauwelijks, ondanks de rechten die de consument in dit opzicht toebedeeld heeft gekregen. Noodzaak en omvang van informatieplichten op dit terrein dienen nader te worden onderzocht.

Als gevolg van stroomlijning van bestuursdiensten en van bestrijding van terrorisme en andere vormen van criminaliteit, worden persoonsgegevens steeds meer op centraal niveau

verwerkt en worden van intermediairs opsporingsdiensten gevegd. Bestuurs- en strafrechtelijke waarborgen voor de burger worden in dit opzicht van minder belang geacht. Onderzocht dient te worden welke betekenis de klassieke rechtsstatelijke waarborgen dienen te hebben tegenover de noodzaak van sturing en controle in de informatiesamenleving.

De algemene regulering van de bescherming van persoonsgegevens waarvoor op Europees en nationaal niveau is gekozen, blijkt enerzijds te lijden aan overregulering en is anderzijds een instrument om op gemakkelijke wijze in uitzonderingen op de bescherming te voorzien. De kern van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer dient gewaarborgd te worden en overregulering dient als zodanig te worden herkend. De functie van techniek als middel tot regulering en bescherming moet op zijn proportionaliteit worden onderzocht.

Er is nog nauwelijks een volledig zicht op de internationale stroom van persoonsgegevens. Het verschillend gewicht dat aan bescherming van persoonsgegevens in verschillende delen van de wereld wordt toegekend, maakt een gelijkwaardige bescherming van persoonsgegevens tot een heikele zaak, ook in de uitgebreide Europese Unie.

2.3.2 Speerpunten

Bescherming van privacy in een door techniek en controle gedreven samenleving, effectiviteit van beschermingsniveaus, effectiviteit van de regulering van gebruik en exploitatie van persoonsgegevens, internationaal verkeer van persoonsgegevens, privacy als verbindend element in alle informatietransacties.

2.3.3 Lopend onderzoek en in 2007 afgerond onderzoek

Eerste geldstroom

- Annotatie NJ uitspraken EHRM over artikel 8 EVRM

Onderzoeker: Dommering

Einddatum: lopend

Tweede geldstroom

- *Traffic data and privacy on the internet*

Promotor: Dommering

Begeleider: Van Eijk

Onderzoeker: Fischer

Einddatum: 2007

2.3.4 Belangrijkste resultaten

In 2007 is weer een aantal annotaties in de Nederlandse Jurisprudentie op dit terrein verschenen van de hand van Dommering. Kabel publiceerde over de betekenis van het privacyrecht voor de positie van particuliere opsporing en gegevensverzameling in een hoofdstuk voor *Privacyregulering in theorie en praktijk*.

2.4 Intellectuele eigendom

2.4.1 Algemeen

Het recht van de intellectuele eigendom vormt traditioneel de rechtsgrondslag voor eigendomsaanspraken op informatieproducten en -diensten. Het auteursrecht beschermt culturele uitingen, het octrooirecht technische vindingen, het modellenrecht industriële vormgeving, enzovoorts. Daarnaast beschermt het merkenrecht tekens ter aanduiding van producten en diensten. Kernvragen die zich op dit terrein voordoen betreffen het domein van de verschillende deelgebieden, de beschermingsomvang en de reikwijdte van de wettelijke beperkingen. Ook de onderlinge afbakening van de rechten van intellectuele eigendom (cumulatie of negatieve reflexwerking) en de relatie tot de vrijheid van mededinging en de 'vrijheid van nabootsing' zijn belangrijke deelthema's. Tenslotte is de vorming van nieuwe exclusieve rechten en hun relatie tot het gesloten systeem van intellectuele eigendomsrechten een aandachtspunt.

De omslag van industriële samenleving naar informatiemaatschappij, die zich sedert de jaren '80 van de vorige eeuw in hoog tempo voltrekt, is gepaard gegaan met een sterke proliferatie van rechten van intellectuele eigendom: bestaande rechten werden uitgebouwd (o.a. het octrooirecht), de beschermingsduur verlengd (m.n. het auteursrecht), nieuwe rechten (o.a. het databankenrecht) geïntroduceerd. Het behoud van een solide publiek domein van informatie, mede gefundeerd op de informatievrijheid, is hierdoor een belangrijk aandachtspunt van onderzoek geworden. Daarbij richt de aandacht zich tevens op vormen van contractuele zelfregulering, zoals Open Source en Creative Commons.

Ook op internationaal niveau is het recht van intellectuele eigendom, vooral onder druk van de ontwikkelde landen, de afgelopen decennia aanzienlijk versterkt. Dit proces heeft zich binnen de Europese Unie onder de vigeur van de harmonisatie voltrokken, maar het is de vraag of de beoogde eenvormigheid van het recht van de intellectuele eigendom hierdoor daadwerkelijk is gerealiseerd. De vraag rijst tevens of er voor de ontwikkelingslanden geen bijzonder statuut in het internationale recht van intellectuele eigendom zou moeten komen. Meer in het algemeen is de plaats van de intellectuele eigendom in het internationale handelsrecht onderwerp van studie.

Tengevolge van de geschetste omslag van communicatiepatronen, die zich vooral op het internet manifesteert, voltrekt zich in de sfeer van de intellectuele eigendom gaandeweg een verschuiving naar contractuele relaties tussen auteurs, producenten, intermediairs en eindgebruikers. Deze contractuele autonomie staat mogelijk op gespannen voet met de gebruiksvrijheden die op de informatievrijheid en het privacyrecht zijn gebaseerd, en in het recht van intellectuele eigendom erkenning hebben gevonden. Tegelijkertijd geeft deze verschuiving een nieuwe dimensie aan de traditionele contractuele verhouding tussen auteur en exploitant/gebruiker (auteurscontractenrecht).

Verschuivingen in de waardeketen, waardoor traditionele actoren nieuwe rollen gaan vervullen en nieuwe intermediairs (zoals ISP's en aanbieders van portals en zoekmachines) zich aandienen, doen belangrijke vragen rijzen over de allocatie van rechten en op het punt van de civiele aansprakelijkheid. Ook het instituut van het collectieve rechtenbeheer en het bestaande stelsel van heffingen verdient hierdoor, mede in dit licht van de opmars van het Digital Rights Management (DRM), nadere studie. Maar DRM roept ook het scenario op van een wereld waarin informatiegebruikers met handen en voeten aan informatieproducenten zijn

gebonden. Een onderzoeksvraag is in hoeverre hier voor het consumentenrecht een rol is weggelegd.

2.4.2 Speerpunten

Nieuwe internationale informatietransacties, de veranderende rol van intermediairs, allocatie van rechten, consistentie van het systeem van intellectuele eigendomsrechten, nieuwe omlijning van het publiek domein, consumentenbescherming in informatietransacties, auteurscontractenrecht.

2.4.3 Lopend onderzoek en in 2007 afgerond onderzoek

Eerste geldstroom

- *Protection of Computer Programmes*

Promotor: Hugenholtz

Begeleider: Guibault

Promovendus: Van Rooijen

Einddatum: 2010

- *Formalities in Copyright Law*

Promotor: Hugenholtz

Begeleider: Kabel

Promovendus: Van Gompel

Einddatum: 2010

- *European Copyright and related rights, past, present, future*

Projectleider: Hugenholtz en Van Eechoud

Onderzoekers: Guibault, Helberger en Van Gompel

Einddatum: 2008

- *Evaluatie voorstel voor een Surinaamse Auteurswet*

Verzoeker: Minister van Justitie Republiek Suriname

Begeleiders: Kabel en Mom

Onderzoekers: Batenburg, Schepers en Wiersma

Einddatum: 2008

Derde Geldstroom

- *Creative Commons*

Opdrachtgever: Ministerie van OC&W/EZ en Creative Commons Nederland

Projectleider: Hugenholtz

Onderzoekers: Guibault, Van Eechoud, Hoorn en Van der Wal

Einddatum: 2008

- *Copyright Tribunal*

Opdrachtgever: Ministerie WODC

Projectleider: Hugenholtz

Onderzoekers: Hugenholtz, Hins en Winthagen

Einddatum: 2007

- *Reporting Service European Copyright Law*

Opdrachtgever: Kluwer Law International

Projectleider: Hugenholtz en Guibault

Onderzoekers: Dellebeke en Van der Wal

Einddatum: lopend

- *EU-China Cooperation on intellectual property*

Opdrachtgever: EU

Begeleider: Hugenholtz

Onderzoeker: Guibault

Einddatum: 2007

- *Draft Treaty on Copyright Limitations & Exceptions*

Opdrachtgever: Open Society Initiative

Begeleider: Hugenholtz

Onderzoeker: Oekadji

Einddatum: 2007

- *Evaluatie artikel 29a en 29b Auteurswet*

Opdrachtgever: Ministerie van Justitie

Begeleider: Hugenholtz

Onderzoeker: Guibault en Mom

Einddatum: 2007

- *Schrijversstatuut*

Opdrachtgever: Stichting Je Maintaindrai

Begeleider: Kabel

Onderzoeker: Kulk

Einddatum: 2008

2.4.4 Belangrijkste resultaten

Het onder leiding van Hugenholtz verrichte onderzoek betreffende de harmonisering van het auteursrecht in Europa leverde al verschillende ‘spin-offs’ op van de hand van Van Gompel en Van Eeoud in Nederlandse en internationale wetenschappelijke tijdschriften. De studie zelf is in februari van het verslagjaar door de Europese Commissie gepubliceerd als *Study on the Implementation and Effect in Member States’ Laws of Directive 2001/29/EC on the Harmonisation of Certain Aspects of Copyright and Related Rights in the Information Society*, report to the European Commission, DG Internal Market. Daarnaast werd door Hugenholtz, Guibault en Helberger onderzoek verricht naar de handhaving van het auteursrecht via systemen als Creative Commons en andere vormen van rechtenbeheer en werd rechtsvergelijkend onderzoek gedaan over het maken van privé kopieën en over on line regulering van het auteursrecht in Europa en China.

2.5 Commerciële communicatie

2.5.1 Algemeen

Commercialisering en individualisering zijn de trefwoorden op dit terrein. Scheiding tussen commerciële en redactionele informatiestromen lijkt in de media in mindere mate als ideaaltype te worden gezien, ook door andere dan commerciële informatieverschaffers, zoals overheidsinstanties en maatschappelijke groeperingen. Collectieve benadering van consumenten maakt plaats voor registratie van persoonsprofielen tot op het individuele niveau. Consumenten vertonen in grotere mate dan voorheen zelfstandig individueel zoekgedrag. De ontwikkelingen die zich niet alleen bij de audiovisuele media maar ook bij persmedia voordoen, zijn in verhevigde mate te herkennen op het internet. Het juridisch kader is voor het overgrote deel Europees van aard.

De dwarsverbanden tussen de productie van redactionele en van commerciële en andere vormen van beïnvloedende informatie vormen een speerpunt van het onderzoek. Het gaat daarbij om het gebrek aan kwaliteit van informatie als gevolg van verlies aan redactionele onafhankelijkheid en om de toename van de kwantiteit van commerciële informatie. Het lijkt erop dat de Europese regelgeving min of meer klakkeloos de trend naar meer mogelijkheden voor commercialisering van informatie volgt. Het klassieke fijnmazige omroepmodel dat evenwicht beoogt in de samenleving van redactie en commercie, vertoont scheuren, mede omdat het niet zomaar is over te planten naar de individuele communicatierelaties die het internet mogelijk maakt. Liberalisering van reclameregels is het gevolg en de vraag is hoe die liberalisering zich verhoudt met een andere trend: die van bescherming van de consument tegen oneerlijke handelspraktijken.

De hierboven gesignaleerde verschuivingen van allocutie naar conversatie en consultatie leiden tot minder duidelijke normen op het terrein van betrouwbaarheid van commerciële informatie. Dit is een tweede speerpunt in het onderzoek. Individuele communicatierelaties zijn nu eenmaal minder gemakkelijk te reguleren. Tegelijkertijd ontstaat het voor een interne markt noodzakelijke beeld van de goed geïnformeerde informatieconsument die zelfstandig afwegingen kan maken over de betrouwbaarheid van commerciële informatie. Die tegenstelling doet onder meer de vraag rijzen naar de juridische houdbaarheid van tal van paternalistisch te bestempelen reclameverboden op het terrein van geneesmiddelenvoorziening, snoep, alcohol, tabak, vrije beroepen. De feitelijke houdbaarheid van dat soort beperkingen staat, mede dankzij internet, natuurlijk al veel langer op de tocht.

Zelfregulering wordt meer en meer vervangen door wettelijke regelingen. Wat echter gemist wordt is een fundamentele discussie over de consistentie en coherentie van die regelgeving. Dit is een derde speerpunt in het onderzoek. In die discussie zou het moeten gaan om de vraag hoe noodzakelijk specifieke regelgeving is en op welke punten met algemene (horizontale) regelgeving kan worden volstaan. Voorts kan worden geconstateerd dat wat betreft horizontalisering en verticalisering van regels, ook zelf- en co-regulering vaak net zo een proliferatie van regels kent als wetgeving. Met name op complexe, geliberaliseerde markten, zoals de telecommunicatiemarkt en de energiemarkt moet worden nagedacht over de vraag welke juridische instrumenten op een coherente wijze kunnen worden ingezet om de informatielawine en de informatiekloof te reguleren.

Ook de Europese wetgeving op het terrein van commerciële informatie leent zich voor toetsing op consistentie en coherentie, met name op de vraag hoeveel vrijheid de lidstaten door de Europese wetgever en de Europese rechter wordt overgelaten. Dit aspect komt in de hiervoor geformuleerde speerpunten van het onderzoek aan bod. Het gebruik van duidelijke normatieve maatstaven (bijvoorbeeld het al eerder genoemde beeld van de informatieconsument) voor de uitleg van Europees- en nationaalrechtelijke begrippen zou een bijdrage kunnen leveren aan consistentie in het recht m.b.t. commerciële informatie. Het ziet er echter naar uit dat harmonisering in veel gevallen maar schijn is vanwege de bevoegdheid die aan de lidstaten wordt overgelaten. Niettemin is die schijn in veel gevallen bedrieglijk: onderzoek naar de rechtspraktijk in de lidstaten zou wel eens kunnen uitwijzen dat in veel gevallen er een grote mate van gelijklopende oplossingen bestaat. De discussie gaat daar echter niet over en dat is nadelig voor wenselijke harmonisering van regels op het terrein van commerciële communicatie in de interne markt.

2.5.2 Speerpunten

De relatie commerciële/redactionele verantwoordelijkheid van informatie-aanbod, regulering van commercieel informatieaanbod in nieuwe communicatieverhoudingen, Europese harmonisatie van regulering van commercieel informatieaanbod.

2.5.3 Lopend onderzoek en in 2007 afgerond onderzoek

Eerste geldstroom

- *Trademark Law and Freedom of expression and information*

Promotor: Kabel

Begeleider: Guibault

Promovendus: Sakulin

Einddatum: 2009

- *Implementatie Richtlijn oneerlijke handelspraktijken in de Nederlandse Reclamecode*

Begeleiders: Kabel, Van Eijk en leden van de Studiegroep Oneerlijke Handelspraktijken van de Vereniging voor Reclamerecht

Onderzoeker: Steijger

Einddatum: 2007

Tweede geldstroom

- *Evaluatie Reclamebesluit geneesmiddelen*

Opdrachtgever: Ministerie van VWS

Projectleider: Dute en Kabel

Onderzoeker: Brinkman

Einddatum: 2008

2.5.4 Belangrijkste resultaten

Steijger gaf een analyse van de manier waarop Nederland de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken wil gaan implementeren. Kabel zat een werkgroep voor die een commentaar publiceerde op de Richtlijn en een voorstel afrondde voor implementatie van de Richtlijn in de Nederlandse reclamecode. De nieuwe tekst is in 2008 in werking getreden. Verder is het nodige werk verzet aan de afronding van bijdragen aan het Handboek Europees Omroeprecht en aan het Evaluatieonderzoek Reclamebesluit Geneesmiddelen.

2.6 Overheidsinformatie

2.6.1 Algemeen

Vanuit cultureel en politiek gezichtspunt is openbaarheid van overheidsinformatie essentieel voor het functioneren van de democratische rechtsstaat. Het stelt de burger in staat de overheid te controleren en bevordert de politieke meningsvorming en participatie in het democratische besluitvormingsproces. Onder invloed van ICT en de daarmee samenhangende veranderingen in communicatiepatronen, vervaagt het traditionele onderscheid tussen actieve en passieve informatieverstrekking. Wel doet zich daardoor het probleem weer gevoelen waar de grens ligt tussen (objectieve) informatieverstrekking en voorlichting die gericht is op (politieke) beïnvloeding.

Traditioneel is de regulering van toegang tot overheidsinformatie in Nederland, vergeleken met veel andere Europese landen, relatief sterk ontwikkeld. Op het niveau van Europese en internationale instellingen mag de verbetering van transparantie zich in toenemende belangstelling verheugen. Het belang van Europese openbaarheidswetgeving neemt toe naarmate op meer gebieden de bepaling en uitvoering van overheidsbeleid op Europees niveau plaatsvinden. Een gevaar daarbij is dat in geval informatie onder meerdere regelingen valt, het ruimere Nederlandse openbaarheidsregime moet wijken voor het striktere Europese. Een andere vraag betreft de rol van internationaal opererende organisaties (multinationals, niet-gouvernementele organisaties), die grote politieke en maatschappelijke invloed hebben. Welke mate van transparantie is daar gepast en hoe laat die zich het beste reguleren? Dit vraagstuk raakt aan de meer algemene vraag hoe internationale informatiestromen in de netwerksamenleving gereguleerd moeten en kunnen worden.

Zowel op nationaal als internationaal niveau speelt de vraag welke informatie voor iedereen toegankelijk dient te zijn. Gaat het om reeds gegenereerde informatie, of ook om informatie die met weinig inspanning gegenereerd kan worden? Betreft het enkel informatie die berust bij publiekrechtelijke personen en die betrekking heeft op de uitvoering van de publieke taak? Of dient overheidsinformatie ruimer opgevat te worden, bijvoorbeeld als alle met publieke middelen gefinancierde informatie? Dit is ook een vraagstuk dat vanuit economisch gezichtspunt benaderd kan worden, gegeven de tendens op Europees en nationaal niveau om commercieel (her)gebruik van overheidsinformatie te stimuleren. Commerciële exploitatie impliceert een zekere mate van exclusieve zeggenschap, bijvoorbeeld in de vorm van intellectuele eigendomsrechten. Dit kan op gespannen voet staan met toegang op grond van openbaarheidsregels, die in essentie uitgaat van toegang voor allen tegen geen of enkel verstrekkingskosten.

2.6.2 Speerpunten

Samenloop van nationale en internationale openbaarheidsregels, het spanningsveld tussen commercieel (her)gebruik en openbaarheid van overheidsinformatie.

2.6.3 Lopend onderzoek en in 2007 afgerond onderzoek

Derde geldstroom

- *Creative Commons voor Overheidsinformatie*

Opdrachtgever: Creative Commons Nederland

Projectleider: Van Eechoud

Onderzoekers: Van Eechoud en Van der Wal

Einddatum: 2007

2.6.4 Belangrijkste resultaten

Van Eechoud schreef een uitgebreid rapport over de betekenis van Creative Commons systemen voor openbaarheid van overheidsinformatie, getiteld *Creative Commons for Public Sector Information: Opportunities and Pitfalls*, Hins werkte samen met Voorhoof aan een publicatie in de *European Constitutional Law Review* over toegang tot overheidsinformatie als een fundamenteel recht onder de Europese Mensenrecht Conventie.

2.7 Media en telecommunicatie

2.7.1 Algemeen

Convergentie leidt er toe dat klassieke onderscheidingen binnen en tussen het media- en telecommunicatierecht meer en meer verdwijnen. Inhoud, transport en infrastructuur wordt medium onafhankelijk. Tegelijkertijd vloeien als gevolg van ontwikkelingen op het gebied van de technologie en de markt inhoud, transport en infrastructuur in elkaar over. De gebieden van het mediarecht en het telecommunicatierecht zijn aldus nog wel te onderscheiden, maar niet meer te scheiden.

Het mediarecht krijgt nieuwe impulsen als gevolg van deze veranderingen, maar ook als gevolg van internationalisering, de komst van het internet en een gewijzigde maatschappelijke context. Wat voor recht dient in een dergelijke omgeving op de media van toepassing te zijn? Een vraag die verder gecompliceerd wordt doordat een steeds grotere rol toekomt aan het Europese recht als ordeningsinstrument, zowel op het punt van de specifieke regulering van de media als op het terrein van het generieke mededingingsrecht, hetgeen nieuwe vragen oproept ten aanzien van bijvoorbeeld pluraliteit / pluralisme / cross-ownership, staatssteun, rechtsmacht en de regulering van de inhoud. Ook de vraag of het bestaande (nationale en Europese) kader voor de regulering van televisieomroep moet worden uitgebreid naar andere elektronische media, verdient bestudering. Een andere vraag is welke gevolgen de toekomstige Europese constitutie voor het nationale mediarecht zal hebben.

De klassieke media pers en omroep zullen in deze veranderende mediaomgeving, waarin individuele informatietransacties steeds meer plaatsvinden, een rol van betekenis blijven vervullen voor de informatievoorziening. Vragen met betrekking tot de onafhankelijkheid en het functioneren van de media dienen derhalve centraal te blijven staan evenals de vraag wat voor rol de overheid hierbij toekomt. Financiering met publiek geld alsook de mate van overheidsinterventie in de markt zijn nog vaak sterk mediagebonden. Specifieke vragen met betrekking tot de uitingvrijheid, zoals de grenzen ervan, onrechtmatige publicaties en effectieve rechtsbescherming vragen in deze context eveneens aandacht.

Het internet biedt een alternatieve distributiemogelijkheid voor informatieproducten en -diensten, waarop het klassieke reguleringsmodel vooralsnog weinig greep heeft. Deels komt dat doordat traditionele structuren worden doorbroken. Maar ook vindt functionele substitutie plaats en ontwikkelt het internet zich op diverse terreinen als reëel alternatief voor pers en omroep. Hierdoor vervagen klassieke institutionele onderscheidingen en ontstaat behoefte aan een heroverweging van de nu nog veelal aan specifieke media gebonden juridische kaders.

Belangrijke veranderingen binnen het domein van het telecommunicatierecht hangen samen met de convergentie die zich binnen de sector voordoet. Oude juridische en maatschappelijke kaders uit de vorige eeuw die gebaseerd waren op technologische/infrastructurele onderscheidingen komen te vervallen. Daardoor is de koppeling die in het recht traditioneel gemaakt werd tussen infrastructuur en media niet langer te handhaven. Telecommunicatie- en omroepdiensten vloeien in elkaar over; hetzelfde geldt voor de gebruikte netwerken. Typische selectiefuncties, zoals die in moderne vorm gestalte krijgen via onder meer elektronische programmagidsen en zoekmachines, ontstijgen niet alleen de transportlaag, maar zijn moeilijk inpasbaar in traditionele opvattingen over telecommunicatiediensten (versus informatiediensten). Hierdoor ontstaat een situatie waarbij binnen het telecommunicatierecht

controle op de inhoud van communicatie kan plaatsvinden die normaliter tot het domein van het mediarecht gerekend zou worden.

Het verdelen van schaarste en meer in het bijzonder het verdelen ervan door de overheid, is een traditioneel aspect van het telecommunicatie. Digitalisering, veelal in combinatie met convergentie, tot gecompliceerde verdelingsvragen bij zowel de vaste als de mobiele infrastructuur. Voor wat betreft het Internet, wordt het ontbreken van een (inter)nationale inkadering daarbij regelmatig als een belemmering ervaren.

Marktordening is een noodzakelijk sturingsinstrument gebleken om toegang zeker te stellen en de positie van de betrokken partijen (aanbieders en eindgebruikers) nader te definiëren. De invloed van het Europese recht (sectorspecifiek, maar met een toenemende verschuiving naar het generieke mededingingsrecht) is hierbij van groot belang, aangezien de telecommunicatiesector in hoge mate onderworpen is aan Europese regels. Naarmate zich een situatie van concurrerende aanbieders op de markt stabiliseert, krijgen oude vragen van interoperabiliteit en toegang een ander karakter. Nieuwe vragen ontstaan onder andere op het gebied van frequenties, consumentenbescherming en universele dienstverlening.

2.7.2 Speerpunten

De internationale en regionale concentratiebewegingen bij de media. Herijking van de uitgangspunten voor de informatievoorziening als gevolg van onder meer convergentie alsmede de rol van de overheid daarbij. Effecten van convergentie in de telecommunicatiesector alsmede de effecten ervan in het licht van de informatievoorziening. Nieuwe kaders voor de regeling van schaarste en marktordening waarbij bestaande concepten onder druk staan en nieuwe vraagstukken hun intrede doen.

2.7.3 Lopend en in 2007 afgerond onderzoek

Eerste geldstroom

- *Handboek European Broadcasting Law*

Projectleider: Dommering

Onderzoekers: Dommering, Van Eijk, Helberger, Hugenholtz en Kabel

Einddatum: 2008

- *Regulatory aspects of search engines*

Promotor: Van Eijk

Begeleider: Helberger

Promovendus: Van Hoboken

Einddatum: 2010

- *Handboek Telecommunicatierecht, 2e druk*

Begeleiding: Dommering en Van Eijk

Einddatum: lopend

Derde geldstroom

- *Ontwikkelingen in de Europese audiovisuele sector*

Opdrachtgever: European Audiovisual Observatory, Raad van Europa

Projectleider: Hugenholtz

Onderzoeker: Rossini/Angelopoulos

Einddatum: doorlopend

- *De samenstelling van het programma-aanbod: Kabel en consument*

Opdrachtgever: Stichting landelijk steunpunt programmaraden

Projectleider: Van Eijk

Onderzoeker: Van Eijk

Einddatum: april 2007

- *Verkenning van omroepmarkten in Nederland: juridische aspecten*

Opdrachtgever: OPTA

Begeleiding en uitvoering: Van Eijk

Einddatum: februari 2007

- *Geographical discrimination in E-commerce services*

Opdrachtgever: Europees Parlement

Begeleiding en uitvoering: Helberger

Einddatum: 2007

2.7.4 Belangrijkste resultaten

Het onderzoek in 2007 kende meerdere accenten die aangeven dat het media- en telecommunicatierecht zich nog steeds in het middelpunt van de belangstelling bevinden. De positie van de consument komt daarbij een steeds belangrijker rol toe. Helberger publiceerde daarover, maar kreeg ook van NWO een Veni-subsidie toegewezen voor het project 'Audiovisual Consumer Law'. Toegangsvraagstukken werden op diverse niveaus verkend en resulteerden in meerdere publicaties en voordrachten. Daarbij ging het onder meer om toegang tot omroepmarkten, tot kabelnetwerken en in het kader van de Europese regulering van de media- en communicatiesector. Een derde aandachtspunt binnen het onderzoek betrof de rol van de media. Dit resulteerde onder meer in een studie naar de positie van het redactiestatuut. Dommering leidde een studietoelichting van de Vereniging voor Media- en Communicatierecht die aanbevelingen deed voor de behandeling van klachten over mediapublicaties. En, last but not least: op 15 mei 2007 promoveerde Sitompoel op een proefschrift over telecommunicatie en ruimtelijke omgeving.

2.8 Resultaten

2.8.1 Criteria

Het IViR heeft ervoor gekozen om vanaf 2005 (de aanvang van een nieuwe zelf-evaluatie periode) annotaties in de Nederlandse Jurisprudentie in ieder geval als wetenschappelijk te betitelen. De overige annotaties, hoe wetenschappelijk verantwoord die ook zijn, worden voor het gemak als vakpublicaties betiteld. Wij wijzen verder graag op de opmerking van onze Wetenschappelijke Adviesraad uit haar verslag van 2006: "De Raad deelde de bezorgdheid over het vaak oneigenlijke karakter van de algemeen geldende criteria ter beoordeling van de output van rechtswetenschappelijk onderzoek, met name waar het gaat om rapporten die in het kader van derde geldstroom onderzoek worden geschreven. Dergelijk IViR-onderzoek doet dikwijls niet onder voor eerste geldstroom-onderzoek, maar dreigt bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderzoek buiten de boot te vallen."

Om duidelijk te maken wat er achter de productiecijfers schuilt en hoe het Instituut zijn publicaties kwalificeert, zijn in onderstaande afzonderlijke paragraaf de publicaties aangegeven die het Instituut als wetenschappelijk beschouwt. Tevens is duidelijk gemaakt hoe de publicaties over de thema's zijn verdeeld.

Theorie van het Informatierecht (3)

‘Nieuwe visies op intellectuele vrijheid, producten van de geest en privacy’, in: M. Polak, J. Sevink & S. Noorda (red.), *Over de volle breedte*, Amsterdams universitair onderzoek na 1970, Amsterdam: Vossiuspers UvA 2007, p. 171-199.

CLIP Comments on the European Commission’s Proposal for a Regulation on the Law Applicable to Contractual Obligations (“Rome I”) of December 15, 2005 and the European Parliament Committee on Legal Affairs’ Draft Report on the Proposal of August 22, 2006.

‘Safeguarding Human Dignity in the European Audiovisual Sector’, IRIS plus 2007-6. Ook gepubliceerd in: S. Nikoltchev (red.), IRIS plus Collection: Other Digital Dividends and Analogue Costs, Straatsburg: European Audiovisual Observatory 2007, p. 35-42.

Informatievrijheid (12, waarvan acht NJ-annotaties)

‘International and European legal standards for combating racist expression: selected current conundrums’, in: *European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), Combating racism while respecting freedom of expression*, Straatsburg: Raad van Europa 2007, p. 39-50.

‘The international and European legal standards for combating racist expression’, in: *European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), Combating racism while respecting freedom of expression*, Straatsburg: Raad van Europa 2007, p. 77-95.

‘Tussen godslastering en bedreiging, *Justitiële Verkenningen* 2007-1, p. 95-108

‘Vrijheid van meningsuiting en geweld’, *Mediaforum* 2007-6, p. 179-186.

EHRM 31 januari 2006, *NJ* 2007-17, nr. 200, p. 1998-2002 (*Giniewski/ Frankrijk*).

EHRM 29 maart 2005, *NJ* 2007-17, nr. 198, p. 1998-2002 (*Alinak/Turkije*).

EHRM 13 september 2005, *NJ* 2007-17, nr. 199, p. 1998-2002 (*I.A/Turkije*).

EHRM 25 april 2006 *NJ* 2007-11, nr. 127, p. 1262-1263 (*Stoll/Zwitserland*).

EHRM 25 april 2006 *NJ* 2007-11, nr. 126, p. 1262-1263 (*Dammann/ Zwitserland*).

HR 17 oktober 2006, *NJ* 2007-3, nr. 25, p. 258-259 (Arrest op het beroep in cassatie in de strafzaak tegen I.K.).

EHRM 30 november 2006, *NJ* 2007-30, nr. 368, p. 3841-3844 (*Veraart/Nederland*).

HR 23 februari 2007, *NJ* 2007-37, nr. 433, p. 4634-4635.

Privacy en bescherming van persoonsgegevens (3, waarvan twee annotaties)

‘Handelsinformatiebureaus, particuliere onderzoeksbureaus en zwarte lijsten’, in: J.M.A. Berkvens & J.E.J. Prins (red.), *Privacyregulering in theorie en praktijk*, Deventer: Kluwer 2007, p. 227-251.

EHRM 3 april 2007, *NJ* 2007-50, nr. 617, p. 6235-6236 (*Copland/VK*).

HR 29 juni 2007, *NJ* 2007-51/52, nrs. 638 en 639, p. 6483-6488 (*Dexia/HBU*).

Intellectuele Eigendom (17)

‘No contact with the human body, please! Patentability of diagnostic methods inventions after G 1/04’, *EIPR* 2007-6, p. 238-244.

‘Plant Intellectual Property’, boekbespreking M. Llewelyn, M. Adcock, European Oxford – Portland, Oregon: Hart Publishing 2006, xxvi + 551 pp.; *Common Market Law Review* 2007-44, p. 1558-1560.

‘Auteursrecht op parfum: De definitieve verdamping van het het werkbegrip’, in: D.J.G. Visser & D.W.F. Verkade (red.), *Een eigen, oorspronkelijk karakter: opstellen aangeboden aan prof. mr. Jaap H. Spoor* (Spoorbundel), Amsterdam: Uitgeverij DeLex 2007, p. 65-79.

‘Het Communautaire Acquis voor auteursrecht en naburige rechten: Zeven zonden of zestien gelukkige jaren?’, *AMI* 2007-4, p. 109-117.

‘CLIP Suggestions for amendment of the Brussels I regulation with respect to Exclusive jurisdiction and cross border intellectual property (patent) infringement’. Gepubliceerd in o.m. *IER* 2007, *EIPR* 2007, *Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts (IPRax)* 2007.

Study on the Implementation and Effect in Member States’ Laws of Directive 2001/29/EC on the Harmonisation of Certain Aspects of Copyright and Related Rights in the Information Society, report to the European Commission, DG Internal Market, February 2007, 208 pp.

‘Unlocking the Potential of Pre-Existing Content: How to address the Issue of Orphan Works in Europe?’, *IIC* 2007-6, p. 669-702.

‘Audiovisual Archives and the Inability to Clear Rights in Orphan Works’, *IRIS plus* (Supplement to *IRIS* - Legal Observations of the European Audiovisual Observatory), 2007-4, 8 pp.; eveneens verschenen in: *IRIS plus Collection Other Digital Dividends and Analogue Costs*, Straatsburg: European Audiovisual Observatory 2007, p. 25-32.

‘The Limit of Balancing Interests through Copyright Levies’, in: C. Lenk, N. Hoppe & R. Andorno (ed.), *Ethics and Law of Intellectual Property*, London: Ashgate Publishing 2007, p. 231-246.

Study on Online Copyright Regulation in China and Europe, report to the EU – China Information Society Project, Beijing, December 2007, 90 pp.

Evaluatie van artikelen 29a en 29b van de Auteurswet, onderzoek in opdracht van het WODC (Ministerie van Justitie), Amsterdam, November 2007, 32 pp.

Creative Commons en collectief rechtenbeheer, rapport in opdracht van Creative Commons Nederland, Amsterdam, Oktober 2007, 55 pp.

‘No Place Like Home for Making a Copy: Private Copying in European Copyright Law and Consumer Law’, *Berkeley Technology Law Journal* 2007-3, p. 1061-1098.

Geschillenbeslechting en collectief rechtenbeheer: Over tarieven, transparantie en tribunalen in het auteursrecht, Onderzoek door de Universiteit van Amsterdam (IViR) en Universiteit Leiden in opdracht van het WODC (Ministerie van Justitie), oktober 2007.

‘Memento’, in: D.J.G. Visser & D.W.F. Verkade (red.), *Een eigen, oorspronkelijk karakter: opstellen aangeboden aan prof. mr. Jaap H. Spoor*, (Spoorbundel), Amsterdam: Uitgeverij DeLex 2007, p. 395-405.

‘De onnavolgbare nagevolgd: Over Charles Dickens en het auteursrecht’, in: D.J.G. Visser & D.W.F. Verkade (red.), *Een eigen, oorspronkelijk karakter: opstellen aangeboden aan prof. mr. Jaap H. Spoor* (Spoorbundel), Amsterdam: Uitgeverij DeLex 2007, p. 171-186.

‘Essential Interfaces: Exploring the Software Directives equilibrium between intellectual property rights and competition law’, *Cri (Computer Law Review International)* 2007-5, p. 129-137.

Commerciële Informatie (2)

‘Moet er een nieuwe Aalberse opstaan? Oneerlijke handelspraktijken in B2B-verhoudingen’, *Intellectuele Eigendom & Reclamerecht (IER)*, 2007-3, nr. 40, p. 143-144.

Advies studiegroep implementatie OHP richtlijn, advies aan het bestuur van de Vereniging voor Reclamerecht, Amsterdam 2007, 20 pp.

‘Wetgevingspraktijken onder de loep genomen: een analyse van de implementatie van de Richtlijn Oneerlijke handelspraktijken in Nederland’, *NTER* 2007-7/8, p. 124

Overheidsinformatie (3)

Creative Commons for Public Sector Information: Opportunities and Pitfalls, Amsterdam: IVIR/Kennisland/De Waag Society 2007, 90 pp.

‘Access to State-Held Information as a Fundamental Right under the European Convention on Human Rights’, *European Constitutional Law Review (EuConst)* 2007-1, p. 114-126.

‘De Wob en het Kabinet van de Koningin’, *Mediaforum* 2007-7/8, p. 223-227.

Media en Telecommunicatie (15)

Het Redactiestatuut bij dagbladen, Apeldoorn - Antwerpen: Het Spinhuis 2007, Studies voor het bedrijfsfonds van de Pers/S16, p. 1-113.

‘Klachten over mediapublicaties: Een onderzoek naar de mogelijkheden van eenvoudig toegankelijke niet-rechterlijke procedures’, *Mediaforum* 2007-5, p. i-xx.

Naar een vernieuwd toezicht op de elektronische communicatie- en mediamarkt, essay in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken ten behoeve van het project ‘De toekomst op de markten voor elektronische communicatie en media’ en de gelijknamige workshop op 12 december 2007.

‘Institutional Aspects of Internet Governance’, in: C. Moeller & A. Amouroux (red.), *Governing the Internet - Freedom and Regulation in the OSCE Region*, Vienna: OSCE Representative on Freedom of the Media 2007, p. 67-87.

‘Over oude tijden die herleven en het konijn uit de hoge hoed’, *Mediaforum* 2007-10, p. 297.

‘Naar een juridische inkadering van de domeinnaamuitgifte’, *Computerrecht* 2007-2, p. 64.

Search Engines, the new bottleneck for content access, paper gepresenteerd op de International Telecommunications Society 19th European Regional Conference, 2-5 september 2007, Istanbul, 26 pp.

The modernisation of the European Television without Frontiers Directive: unnecessary regulation and the introduction of internet governance, (draft) paper gepresenteerd op de International Telecommunications Society 19th European Regional Conference, 2-5 september 2007, Istanbul, 24 pp.

‘De samenstelling van het programma-aanbod: Kabel en consument’, Stichting Landelijk Steunpunt Programmaraden, april 2007, 73 pp.

‘Verkenning van omroepmarkten in Nederland: Marktontwikkelingen en beleidsinstrumenten’, TNO-rapport 34276, in opdracht van OPTA, februari 2007, 48 pp.

‘The Netherlands’ in: *The Public Service Broadcasting Culture*, Strasbourg: European Audiovisual Observatory februari 2007, p. 149-157.

‘Enkele kritische bespiegelingen over toegangsverplichtingen in digitale omroepmarkten’, *Computerrecht* 2007-4, p. 199-204.

‘Some critical reflections about access obligations under the European Communications Framework’, *Communications & Strategies* 2007-68, p. 191-202.

‘The Changing Role of the User in the "Television Without Frontiers Directive"’, in: *Legal Aspects of Video on Demand, IRIS Special*, december 2007, p. 77-83.

‘Neem nou de Commissie gelijke behandeling’, *Mediaforum* 2007-7/8, p. 217.

2.8.2 Kwantitatief

Een gedetailleerde lijst van publicaties en andere onderzoeksactiviteiten per medewerker over 2007 is opgenomen in de volgende paragraaf.

	2007	2006	2005
Proefschriften	1	2	1
Artikelen en hoofdstukken in boeken	22	39	53
Monografieën en rapporten	12	11	8
Geredigeerde wetgevings- en rechtspraakbundels	-	-	1
Annotaties totaal	24	20	23
<i>NJ</i>	10	6	
<i>Overig</i>	14	14	
Vakpublicaties	29	74	49
Populariserende publicaties	9	7	5
<i>Engelstalig/Duitstalig wetenschappelijk</i>			
Proefschriften	-	-	
Artikelen en hoofdstukken in boeken	13	13	
Monografieën en rapporten	6	6	

2.8.3 Kwalitatief: kernpublicaties

De samenhangende reeks van annotaties in de Nederlandse Jurisprudentie over uitingsvrijheid, o.a. *Giniewski/Frankrijk, Alinak/Turkije, I.A/Turkije, Stoll/Zwitserland, e.a.*

‘Klachten over mediapublicaties: Een onderzoek naar de mogelijkheden van eenvoudig toegankelijke niet-rechterlijke procedures’, *Mediaforum* 2007-5, p. i-xx.

Study on the Implementation and Effect in Member States’ Laws of Directive 2001/29/EC on the Harmonisation of Certain Aspects of Copyright and Related Rights in the Information Society, report to the European Commission, DG Internal Market, February 2007, 208 pp.

Creative Commons en collectief rechtenbeheer, rapport in opdracht van Creative Commons Nederland, Amsterdam, Oktober 2007, 55 pp.

‘No Place Like Home for Making a Copy: Private Copying in European Copyright Law and Consumer Law’, *Berkeley Technology Law Journal* 2007-3, p. 1061-1098.

‘Unlocking the Potential of Pre-Existing Content: How to address the Issue of Orphan Works in Europe?’, *IIC* 2007-6, p. 669-702.

‘Access to State-Held Information as a Fundamental Right under the European Convention on Human Rights’, *European Constitutional Law Review (EuConst)* 2007-1, p. 114-126.

2.9 Publicaties en andere (onderzoeks)activiteiten per medewerker

Dr. S.J.R. Bostyn

Universitair docent, tevens juridisch adviseur bij De Clercq Brants & Partners.

Wetenschappelijke publicaties:

‘No contact with the human body, please! Patentability of diagnostic methods inventions after G 1/04’, *EIPR* 2007-6, p. 238-244.

‘Plant Intellectual Property’, boekbespreking M. Llewelyn, M. Adcock, European Oxford – Portland, Oregon: Hart Publishing 2006, xxvi + 551 pp.; *Common Market Law Review* 2007-44, p.1558-1560.

Vakpublicaties:

DCB Newsletter, special edition EPC 2000, oktober 2007, 20 pp.

Voordrachten:

‘Te veel en te makkelijk triviale octrooien?’, AIPPI Symposium Zeist, 14 maart.

‘Value generation from knowledge protection in medical technologies’, seminar Knowledge Protection in Life Sciences, FlandersBio, Brussel, 22 juni.

‘Intellectual Property in the 21st Century’, seminar on Intellectual Property, Tianijn, China, 10 september.

‘The role of IP Offices in stimulating creativity and innovation’, seminar on Intellectual Property, Tianijn, China, 11 september.

‘Genetic Resources and IP protection: A weak legal basis for a good cause’, Conference: Traditional Knowledge and Intellectual Property: Looking at the Future, Turijn, 8 oktober.

‘DNA patents in Europe: how bound is the purpose?’, EPO seminar, Protecting Biotechnological Inventions, Brussel, 8 november.

‘New Referrals to the Enlarged Board of Appeal’, seminar De Clercq Brants & Partners, Sint-Martens-Latem, 9 november.

‘The role of patents in innovation: Biotechnology and Computer-implemented Inventions’, Conference: Innovation, territorial attraction and protection of intellectual property, Benevento, Italië, 18 December.

Overige activiteiten:

‘To diagnose or not to diagnose, that is the question’, intern seminar, 22 januari.

‘Biotech Patents’, gastcollege Cambridge University, 31 januari.

‘Licentie-overeenkomsten en IE’, gastcollege KVIV cursus octrooi beleid, Antwerpen, 22 maart.

‘Open Source Software en licenties’, gastcollege KVIV cursus octrooi beleid, Antwerpen, 28 juni.

‘Patent protection of plants and plant material in Europe, the US and other countries in the world’, WIPO Master in IP, Turijn, 3 oktober.

‘Plant variety protection in Europe and the United States’, WIPO Master Course in IP, Turijn, 4 oktober.

‘Patent protection for human biotech inventions’, WIPO Master Course in IP, Turijn, 4 oktober.

‘University inventions’, WIPO Master Course in IP, Turijn, 5 oktober.

‘SPLT and global harmonization of substantive patent law rules’, WIPO Master Course in IP, Turijn, 5 oktober.

Organisatie IP seminar De Clercq, Brants & Partners.

Functies:

- co-editor en mede-oprichter Journal of International Biotechnology Law
- lid Expertengroep Europese Commissie en rapporteur ter evaluatie van richtlijn 98/44/EG betreffende de wettelijke bescherming van biotechnologische uitvindingen
- acting professorial lecturer bij de WIPO Advanced Intellectual Property Course in Turijn
- lid IP Expert Group GBIF (Global Biodiversity Information Facility)
- Senior Expert door Europese Commissie gefinancierd project: Contract ETD/2006/IM/D2/68, Study on the implementation of Directive 98/44/EC on the legal protection of biotechnological inventions by the ten New Member States.

Prof. mr. E.J. Dommering

Hoogleraar Informatierecht, tevens advocaat te Amsterdam.

Wetenschappelijke publicaties:

‘Nieuwe visies op intellectuele vrijheid, producten van de geest en privacy’, in: M. Polak, J. Sevink & S. Noorda (red.), *Over de volle breedte, Amsterdams universitair onderzoek na 1970*, Amsterdam: Vossiuspers UvA 2007, p. 171-199.

(met L.F. Asscher, N.A.N.M. van Eijk e.a.), *Het Redactiestatuut bij dagbladen*, Apeldoorn - Antwerpen: Het Spinhuis 2007, Studies voor het Bedrijfsfonds van de Pers/S16, p. 1-113.

(met C. van Boxtel), ‘Klachten over mediapublicaties: Een onderzoek naar de mogelijkheden van eenvoudig toegankelijke niet-rechterlijke procedures’, *Mediaforum* 2007-5, p. i-xx.

‘Naar een vernieuwd toezicht op de elektronische communicatie- en mediamarkt’, essay in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken ten behoeve van het project ‘De

toekomst op de markten voor elektronische communicatie en media' en de gelijknamige workshop op 12 december 2007.

'Auteursrecht op parfum: De definitieve verdamping van het het werkbegrip', in: D.J.G. Visser & D.W.F. Verkade (red.), *Een eigen, oorspronkelijk karakter: opstellen aangeboden aan prof. mr. Jaap H. Spoor* (Spoorbundel), Amsterdam: Uitgeverij DeLex 2007, p. 65-79.

Annotaties:

EHRM 31 januari 2006, *NJ* 2007-17, nr. 200, p. 1998-2002 (*Giniewski/ Frankrijk*).

EHRM 29 maart 2005, *NJ* 2007-17, nr. 198, p. 1998-2002 (*Alinak/Turkije*).

EHRM 13 september 2005, *NJ* 2007-17, nr. 199, p. 1998-2002 (*I.A/Turkije*).

EHRM 25 april 2006 *NJ* 2007-11, nr. 127, p. 1262-1263 (*Stoll/Zwitserland*).

EHRM 25 april 2006 *NJ* 2007-11, nr. 126, p. 1262-1263 (*Dammann/ Zwitserland*).

HR 17 oktober 2006, *NJ* 2007-3, nr. 25, p. 258-259 (Arrest op het beroep in cassatie in de strafzaak tegen I.K.).

EHRM 30 november 2006, *NJ* 2007-30, nr. 368, p. 3841-3844 (*Veraart/Nederland*).

HR 23 februari 2007, *NJ* 2007-37, nr. 433, p. 4634-4635.

EHRM 3 april 2007, *NJ* 2007-50, nr. 617, p. 6235-6236 (*Copland/VK*).

HR 29 juni 2007, *NJ* 2007-51/52, nrs. 638 en 639, p. 6483-6488 (*Dexia/HBU*).

Vakpublicaties:

'Graag nieuw onderzoek Hof van Discipline', *Avocatenblad* 2007-15, p. 661.

Populariserende publicaties:

'Mein Kampf en de Koran', *De Volkskrant* 6 september.

Voordrachten:

'Veilig Internet', bijeenkomst georganiseerd door De Balie en XS4All, De Balie, Amsterdam, 5 februari.

'Het Redactiestatuut bij Dagbladen', Trippenhuys, Amsterdam, 13 februari.

'Spotcultuur', workshop georganiseerd door de Faculteit der Geesteswetenschappen van de UvU, De Balie, Amsterdam, 20 september.

'Art in Reproduction', presentatie van het boek van Robert Verhoogt, Spui 25, Amsterdam, 16 oktober.

Functies:

- lid Commissie Auteursrecht
- annotator Nederlandse Jurisprudentie

Dr. M.M.M. van Eechoud

Senior onderzoeker.

Wetenschappelijke publicaties:

(met B. van der Wal), *Creative Commons for Public Sector Information: Opportunities and Pitfalls*, Amsterdam: IVIR/Kennisland/De Waag Society 2007, 90 pp.

‘Het Communautair Acquis voor auteursrecht en naburige rechten: Zeven zonden of zestien gelukkige jaren?’, *AMI* 2007-4, p. 109-117.

(met J. Basedow, A. Kur e.a.), CLIP Comments on the European Commission’s Proposal for a Regulation on the Law Applicable to Contractual Obligations (“Rome I”) of December 15, 2005 and the European Parliament Committee on Legal Affairs, Draft Report on the Proposal of August 22, 2006.

(met J. Basedow, A. Kur e.a.), ‘CLIP Suggestions for amendment of the Brussels I regulation with respect to Exclusive jurisdiction and cross border intellectual property (patent) infringement’, gepubliceerd in o.m. *IER* 2007, *EIPR* 2007, *Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts (IPRax)* 2007.

(met L. Guibault, N. Helberger e.a.), *Study on the Implementation and Effect in Member States’ Laws of Directive 2001/29/EC on the Harmonisation of Certain Aspects of Copyright and Related Rights in the Information Society*, report to the European Commission, DG Internal Market, February 2007, 208 pp.

Annotaties:

Vzr. Rb. Haarlem 29 juni 2007, *AMI* 2007-6 (*Veiligheidshamers*).

Rb. Den Haag 17 januari 2007, *IER* 2007-3, nr. 52, p. 190-192 (*Garmin/ TomTom*).

Voordrachten:

‘Creative Commons voor overheidsinformatie’, CC-Nederland, Amsterdam, 12 april.

‘(Dis)advantages of a private international law clause in Creative Commons Licenses’, Creative Commons International Legal Day, 14 juni, Dubrovnik, Kroatië.

‘Is the use of Creative Commons by the public sector compatible with statutory access rights under freedom of information law? (Stream 1 Peer production: legal and architectural norms)’, iCommons Summit 2007, Dubrovnik, Kroatië, 15 juni.

‘Commercialisering van geo-informatie/overheidsinformatie (nieuwe WOB)’, voorjaarsvergadering Nederlandse Vereniging voor Informatietechnologie en Recht, ‘No place to hide? Juridische aspecten van geo-informatie’, Hilversum, 21 juni.

‘Auteursrecht en het publiek domein’, Raad voor Cultuur, Den Haag, 12 oktober.

‘The pricing regime of the Public Sector Information Directive: Fuzziness or Flexibility?’, ePSIplus PSI Pricing 2 Meeting, London, 1 november.

Overige activiteiten:

Dagvoorzitter 'Digitaal rechtenbeheer in een multimediale toekomst', Electronic Commerce Platform Nederland/Ministerie van Economische Zaken, Den Haag, 20 maart.

'Creative Commons voor overheidsinformatie' CC-Nederland, Amsterdam, 12 april (organisatie workshop en co-voorzitterschap).

'Jurisdiction and Copyright', college IViR Summer Course on International Copyright Law, Amsterdam, 12 juli.

'Internationaal privaatrecht en auteursrecht', gastcollege PAO Actualiteiten Auteursrecht (Universiteit Leiden), Leiden, 5 november.

Functies:

- redactielid *AMI*

- lid van Max Planck Gesellschaft European Group on Conflicts of Laws in Intellectual Property (CLIP)

- medewerker Nederlandse Jurisprudentie

- medewerker aan losbladige uitgave *Intellectuele Eigendom*, artikelsgewijs commentaar

Prof. dr. N.A.N.M van Eijk

Bijzonder hoogleraar media- en telecommunicatierecht, tevens adviseur op het gebied van media- en telecommunicatierecht (Rabobank International en advocatenkantoor NautaDutilh).

Wetenschappelijke publicaties:

(met K. Maniadaki), 'Institutional Aspects of Internet Governance', in: C. Moeller & A. Amouroux (red.), *Governing the Internet - Freedom and Regulation in the OSCE Region*, Vienna: OSCE Representative on Freedom of the Media 2007, p. 67-87.

'Over oude tijden die herleven en het konijn uit de hoge hoed', *Mediaforum* 2007-10, p. 297.

'Naar een juridische inkadering van de domeinnaamuitgifte', *Computerrecht* 2007-2, p. 64.

Search Engines, the new bottleneck for content access, paper gepresenteerd op de International Telecommunications Society 19th European Regional Conference, 2-5 september 2007, Istanbul, 26 pp.

The modernisation of the European Television without Frontiers Directive: unnecessary regulation and the introduction of internet governance, (draft) paper gepresenteerd op de International Telecommunications Society 19th European Regional Conference, 2-5 september 2007, Istanbul, 24 pp.

(met L.F. Asscher, E.J. Dommering e.a.), *Het Redactiestatuut bij dagbladen*, Apeldoorn - Antwerpen: Het Spinhuis 2007, Studies voor het bedrijfsfonds van de Pers/S16, 113 pp.

De samenstelling van het programma-aanbod: Kabel en consument, Stichting Landelijk Steunpunt Programmaraden, april 2007, 73 pp.

(met L. Kool, S. de Munck, e.a.), *Verkenning van omroepmarkten in Nederland: Marktontwikkelingen en beleidsinstrumenten*, TNO-rapport 34276, in opdracht van OPTA, februari 2007, 48 pp.

‘The Netherlands’ in: *The Public Service Broadcasting Culture*, Strasbourg: European Audiovisual Observatory februari 2007, p. 149-157.

(met anderen), *Advies studiegroep implementatie OHP richtlijn*, advies aan het bestuur van de Vereniging voor Reclamerecht, Amsterdam 2007, 20 pp.

‘Telecommunicatie’, *Computerrecht* 2007-1, p. 48-50; 2007-2, p. 129-131; 2007-3, p. 178-181; 2007-4, p. 212-214; 2007-5, 254-256.

Annotaties:

Rb. ’s-Gravenhage 21 februari 2007, *Computerrecht* 2007-3, p. 73 (*XS4all/Nederlandse Staat*).

Vzr. CBB 8 augustus 2006, *Mediaforum* 2007-14, p. 129-131 (*Globalcall/OPTA*).

Vakpublicaties:

‘Telecommunicatierecht’, *Ars Aequi Katern* 102, p. 5725-5726 (*Ars Aequi* 2007-3); *Ars Aequi Katern* 103, p. 5792-5794 (*Ars Aequi* 2007-6); *Ars Aequi Katern* 104, p. 5854-5855 (*Ars Aequi* 2007-9); *Ars Aequi Katern* 105, p. 5921-5922 (*Ars Aequi* 2007-12).

Populariserende publicaties:

‘Internetrecht: nieuwe wijn in oude zakken’, www.denieuwereporter.nl, 19 november.

‘Informatierecht: op het snijvlak tussen wetenschap en praktijk’, *Jurist & Werk, Juridische beroepengids 2007*, Leiden: Stichting Jurist & Werk, p. 212-217.

‘Search Engines: Seek and Ye Shall Find?’, *RaboCom* 2007-12.

‘Wie wat bewaart die heeft wat’, *BTG-Magazine* 2007-57, p. 15.

‘Nog 6% te gaan’, *BTG-Magazine* 2007-58, p. 15.

‘Het veilige internet, wiens zaak?’, *BTG-Magazine* 2007-59, p. 15.

‘Wimax-Wimin’, *BTG-Magazine* 2007-60, p. 15.

Voordrachten:

‘Convergence in communications regulation’, seminar Simmons & Simmons, Rode Hoed, Amsterdam, 12 januari.

‘Ontwerp gewijzigde televisierichtlijn: Audiovisual Media Services Directive (AVMS)’, Stichting Entertainment Groep (STEG), Amsterdam, 28 maart.

‘De samenstelling van het programma-aanbod: kabel en consument’, Kabelradenconferentie, Utrecht, 12 april.

‘Google: zoek in het recht?’, Landelijke Jurist & Werk Dagen, Leiden, 27 april.

‘Search Engines, the new Bottleneck for Content Access’, ITS Europe conference, Istanbul, 3 september.

‘The Modernisation of the European Television without Frontiers Directive’, ITS Europe conference, Istanbul, 3 september.

‘Zoekmachines, we kunnen niet meer zonder’, Rotary Amsterdam, 11 september.

‘MythBusters: the Audiovisual Media Services Directive’, The Evolving Scope of Film Classification in Europe, Amsterdam, 28 september.

‘Zoekmachines, Google en het exploitatiemodel’, PAO-cursus ‘Google, praktische en juridische aspecten van zoekmachines’, Amsterdam, 10 oktober.

‘Scope of the Revised Directive: Distinguishing between Linear & Non-Linear Audiovisual Services’, Forum Malta fl-Europa/TAIEX conferentie ‘The New Media Landscape: Audiovisual Media Services Without Frontiers’, Malta, 20 november.

Overige activiteiten:

Dagvoorzitter conferentie ‘Juridische aspecten van breedband, Connecting the dots’, Utrecht, 22 maart.

‘Telecommunications Law’, gastcollege EU Business Law, Universiteit van Amsterdam, 19 april.

Dagvoorzitter workshop track conferentie ‘Expert Conference on European Media Policy: More Trust in Content – the Potential of Co- and Self-Regulation in Digital Media’, Duitse staat/Europese Commissie/e.a., Leipzig 9-11 mei.

Dagvoorzitter en mede organisatie workshop ‘VoD: The Legal Bonds between Business Partners, Competitors, and Users Promoting diversity in the (broadcast) media’, European Audiovisual Observatory (Council of Europe)/Institute for European Media Law (EMR)/Institute for Information Law (IViR), Berlijn, 15 juni.

Organisatie PAO-cursus ‘Google! Praktische en juridische aspecten van zoekmachines’, Amsterdam, 10 oktober.

Dagvoorzitter en organisatie Studiemiddag Vereniging voor Media- en Communicatierecht, ‘Internetrecht 2.0?’, Amsterdam, 23 november.

Dagvoorzitter expert roundtable seminar ‘Promoting diversity in the (broadcast) media’, IViR/Article 19, Amsterdam, 7 december.

Functies:

- voorzitter Vereniging voor Media- en Communicatierecht (VMC)
- lid raad van toezicht Nederlandse Publieke Omroep (NPO)
- redactielid *Computerrecht*
- medewerker Tijdschrift voor Consumentenrecht
- voorzitter commissie van beroep De Visuelen
- juryvoorzitter Internet Scriptieprijs
- advisory Committee, European Audiovisual Observatory, Strasbourg

- referee, ITS Europe conference, 2-5 september, Istanbul, Turkije
- expert Europese Commissie, TAIEX programma
- lid studiegroep implementatie OHP richtlijn

Mr. S.J. van Gompel

AIO.

Wetenschappelijke publicaties:

‘Unlocking the Potential of Pre-Existing Content: How to address the Issue of Orphan Works in Europe?’, *IIC* 2007-6, p. 669-702.

‘Audiovisual Archives and the Inability to Clear Rights in Orphan Works’, *IRIS plus* (Supplement to *IRIS* - Legal Observations of the European Audiovisual Observatory), 2007-4, 8 pp.; eveneens verschenen in: *IRIS plus Collection Other Digital Dividends and Analogue Costs*, Straatsburg: European Audiovisual Observatory 2007, p. 25-32.

Vakpublicaties:

Bijdrage *IRIS*.

Voordrachten:

‘Making Possible the Access to Our Film Heritage on VoD: Finding the Rights for Orphaned Works’, European Audiovisual Observatory Afternoon in Cannes: VoD vs. CINEMA?, Cannes Film Festival, 19 mei.

‘Orphan works (verweesde werken)’, werkbezoek ministeries van OCenW en EZ, Amsterdam, Instituut voor Informatierecht, 13 juni.

Functies:

Lid Studiecommissie voor de geschiedenis van het auteursrecht van de Vereniging voor Auteursrecht.

Dr. L. Guibault

Senior onderzoeker.

Wetenschappelijke publicaties:

‘The Limit of Balancing Interests through Copyright Levies’, in: C. Lenk, N. Hoppe en R. Andorno (ed.), *Ethics and Law of Intellectual Property*, London: Ashgate Publishing 2007, p. 231-246.

(met Wang Qian), *Study on Online Copyright Regulation in China and Europe*, report to the EU – China Information Society Project, Beijing, December 2007, 90 pp.

(met G.J.H.M. Mom), *Evaluatie van artikelen 29a en 29b van de Auteurswet*, onderzoek in opdracht van het WODC (Ministerie van Justitie), Amsterdam, November 2007, 32 pp.

Creative Commons en collectief rechtenbeheer, rapport in opdracht van Creative Commons Nederland, Amsterdam, Oktober 2007, 55 pp.

(met M.M.M. van Eechoud, N. Helberger e.a.), *Study on the Implementation and Effect in Member States' Laws of Directive 2001/29/EC on the Harmonisation of Certain Aspects of Copyright and Related Rights in the Information Society*, report to the European Commission, DG Internal Market, February 2007, 208 pp.

Voordrachten:

'Licensing Digital content', 8th EIPIN Congress 2006-07 IP in the Digital Age "DRM v. Collective Societies & Open Source as New Business Models", Gerzensee, Switzerland, 16-18 februari.

'Creative Commons licences: challenges and opportunities', conferentie "Copyright at crossroads: On-line licensing and private copying", Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona, 26 februari.

'Protecting Digital Content in the EU: Lessons for China', conferentie "Legal and Policy Framework for the Digital Content Industry", East China University of Politics and Law/Queensland University of Technology, Shanghai, 28 mei.

'Creative Commons', werkbezoek ministeries van OCenW en EZ, Amsterdam, Instituut voor Informatierecht, 13 juni.

'3 voor 12 Plundert Museum en BBC: twee 'best practice' voorbeelden', Panel discussie Workshop Vrije Media, Wikimedia, Zoetermeer, 20 september.

'Une vue comparative des dispositions anti-contournement dans les lois nationales de transposition de la directive 2001/29', série de séminaires Juritic, Facultés Universitaires Notre-Dame de la Paix, CRiD, Namen, 19 oktober.

'Online Copyright Regulation in the EU and China, part 2: the European Experience', workshop "Copyright under the Digital Environment: Challenges and Solutions", EU-China Information Society Project/National Copyright Administration of China, Shanghai, 20 november.

'The term of protection of performers' rights', AEPO-ARTIS congres, Association of European Performers' Organisations, Brussel, 26 november.

'Instruments in consumer law to accommodate the needs of the iConsumer: labelling and unfair contract terms', Workshop "The place of iConsumer in EU and US Law", Berkeley/IViR, Amsterdam, 14 december.

Overige activiteiten:

Summer Course on International Copyright Law, IViR, Amsterdam, 9-14 juli (organisatie en college).

'Inleiding tot het auteursrecht', gastcollege, INHolland, Alkmaar, 10 september.

‘Individueel versus collectief rechtenbeheer voor de muzikanteur’, Kluwer Opleiding ‘Artiest en Recht’, Amsterdam, 29 november.

Functies:

- co-hoofdredacteur van European IP Cases Reporter
- lid internationale redactie voor *Cahiers de propriété intellectuelle* (Canada)
- correspondent voor *Computer Law Review International* (Duitsland)
- editor en national reporter – *Common Core of European Private Law*, University of Trento (Boundaries of Intellectual Property)

Dr. N. Helberger

Senior onderzoeker.

Wetenschappelijke publicaties:

‘Enkele kritische bespiegelingen over toegangsverplichtingen in digitale omroepmarkten’, *Computerrecht* 2007-4, p. 199-204.

(met M.M.M. van Eechoud, L. Guibault e.a.), *Study on the Implementation and Effect in Member States’ Laws of Directive 2001/29/EC on the Harmonisation of Certain Aspects of Copyright and Related Rights in the Information Society*, report to the European Commission, DG Internal Market, February 2007, 208 pp.

‘Some critical reflections about access obligations under the European Communications Framework’, *Communications & Strategies* 2007-68, p. 191-202.

(met P.B. Hugenholtz), ‘No Place Like Home for Making a Copy: Private Copying in European Copyright Law and Consumer Law’, *Berkeley Technology Law Journal* 2007-3, p. 1061-1098.

‘The Changing Role of the User in the "Television Without Frontiers Directive"’, in: *Legal Aspects of Video on Demand, IRIS Special*, december 2007, p. 77-83.

Vakpublicaties:

Refusal to serve consumers because of their nationality or residence - Distortions in the Internal Market for e-commerce transactions?, rapport aan het Europese Parlement, European Parliament’s Committee on Internal Market and Consumer Protection, januari 2007, 22 pp.

Voordrachten:

‘TV bottlenecks in transmission: the use of sector regulation to enforce access to decoders’, CLEC Seminar, Brussel, 22 maart.

Some critical reflections about access obligations and the goal of i2010’, EuroCPR conference, Sevilla, 27 maart.

‘Term extension for sound recordings’, werkbezoek ministeries van OCenW en EZ, Amsterdam, Instituut voor Informatierecht, 13 juni.

‘VOD services and iConsumer policy’, VoD: The Legal Bonds between Business Partners, Competitors, and Users, European Audiovisual Observatory, Berlijn, 15 juni.

‘Music to our wallets. Term extension for sound recordings?’, Copyright: Engine of Free Expression? Bergen, 24 oktober.

‘Outfoxed’, introductie voor het programma ‘recht verbeeld’ van de rechtenfaculteit, Universiteit van Amsterdam, 7 december.

‘The place of the iConsumer in consumer law’, IViR/Berkeley iConsumer workshop, 14 december.

Overige Activiteiten:

- Veni subsidie voor het project ‘Audiovisual Consumer Law’
- organisatie internationale iConsumer workshop in samenwerking met BCLT Berkeley

Functies:

Correspondent *IRIS*

Prof. mr. A.W. Hins

Universitair docent, tevens bijzonder hoogleraar mediarecht aan de Universiteit Leiden.

Wetenschappelijke publicaties:

(met D. Voorhoof), ‘Access to State-Held Information as a Fundamental Right under the European Convention on Human Rights’, *European Constitutional Law Review (EuConst)* 2007-1, p. 114-126.

‘De Wob en het Kabinet van de Koningin’, *Mediaforum* 2007-7/8, p. 223-227.

‘Neem nou de Commissie gelijke behandeling’, *Mediaforum* 2007-7/8, p. 217.

(met P.B. Hugenholtz en D.J.G. Visser), *Geschillenbeslechting en collectief rechtenbeheer: Over tarieven, transparantie en tribunalen in het auteursrecht*, onderzoek door de Universiteit van Amsterdam (IViR) en de Universiteit Leiden in opdracht van het WODC (Ministerie van Justitie), oktober 2007, 88 pp.

Annotaties:

Vz. Rb. Amsterdam 1 november 2006, *Mediaforum* 2007-1, p. 31-32 (Vereniging Liberaal Democratische Partij/Stichting Instituut voor Publiek en Politiek).

EHRM 7 december 2006, *Mediaforum* 2007-3, p. 97-98 (*Österreichischer Rundfunk/Austria*).

Vakpublicaties:

‘Mediarecht’, *Ars Aequi Katern* 102, p. 5724-5725 (*Ars Aequi* 2007-3); *Ars Aequi Katern* 103, p. 5791-5792 (*Ars Aequi* 2007-6); *Ars Aequi Katern* 104, p. 5852-5854 (*Ars Aequi* 2007-9); *Ars Aequi Katern* 105, p. 5919-5921 (*Ars Aequi* 2007-12).

Functies:

- lid adviescommissie bezwaarschriften Commissariaat voor de Media
- lid adviescommissie bezwaarschriften Publieke Omroep
- lid adviescommissie bezwaarschriften ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- lid redactie *Mediaforum*
- lid opleidingscommissie bachelor rechtsgeleerdheid, Faculteit der Rechtsgeleerdheid UvA

Drs. mr. J.V.J. van Hoboken

AIO.

Annotaties:

Rechtbank Amsterdam 26 April 2007, *Mediaforum* 2007-6, nr. 23, p. 205-208 (*Jensen/Google*).

Voordrachten:

‘Search Engine and Freedom of Expression. Three Perspectives’, Quaero Forum, Jan van Eyck Academy, Maastricht, 30 september.

Overige activiteiten:

Deelnemer Summer Doctoral Programme 2007, Oxford internet institute and Berkman Center for Internet & Society, Harvard Law School, juli.

Organisator Big Brother Awards 2007, De Balie, Amsterdam, 21 september.

‘Zoekmachines en Privacy’, college PAO-cursus ‘Google! Praktische en juridische aspecten van zoekmachines’, Amsterdam, 10 oktober.

Functies:

Bestuurslid Bits of Freedom

Prof. mr. P.B. Hugenholtz

Hoogleraar Informatierecht.

Wetenschappelijke publicaties:

(met M.M.M. van Eechoud, L. Guibault e.a.), *Study on the Implementation and Effect in Member States' Laws of Directive 2001/29/EC on the Harmonisation of Certain Aspects of Copyright and Related Rights in the Information Society*, report to the European Commission, DG Internal Market, February 2007, 208 pp.

(met N. Helberger), 'No Place Like Home for Making a Copy: Private Copying in European Copyright Law and Consumer Law', *Berkeley Technology Law Journal* 2007-3, p. 1061-1098.

(met A.W. Hins en D.J.G. Visser), *Geschillenbeslechting en collectief rechtenbeheer: Over tarieven, transparantie en tribunalen in het auteursrecht*, onderzoek door de Universiteit van Amsterdam (IViR) en de Universiteit Leiden in opdracht van het WODC (Ministerie van Justitie), oktober 2007, 88 pp.

'Memento', in: D.J.G. Visser & D.W.F. Verkade (red.), *Een eigen, oorspronkelijk karakter: opstellen aangeboden aan prof. mr. Jaap H. Spoor*, (Spoorbundel), Amsterdam: Uitgeverij DeLex 2007, p. 395-405.

Annotaties:

Rechtbank 's-Gravenhage 29 november 2006, *AMI* 2007-1, p. 17-21 (*Thuiskopiekorting*).

Populariserende publicaties:

'Auteurscontractenrecht', *DDG Gazet* (ledenblad Dutch Directors Guild) 2007-2, p. 4.

Voordrachten:

'The Satellite and Cable Directive: Converging towards Extinction', 'Cable Europe Conference', Amsterdam, 7 februari.

'Free Speech and The Three Step-Test: a Tongue Twister', Max Planck Institute for Intellectual Property and Queen Mary, University of London Workshop 'Rethinking the Three-Step Test', Parijs, 16 februari.

'Auteursrecht in het hol van de leeuw', Lions Club, Amersfoort, 27 februari.

'Copyright and the Consumer. A European Perspective', Conferentie 'Copyright, DRM Technology and Consumer Protection', UC Berkeley, 9-10 maart.

'From Minimum Rights to Minimum Freedoms', Conferentie 'IP & Developing Countries: The WIPO Development Agenda', UCLA, Los Angeles, 11-12 maart.

'The Future of EU Copyright Policy', Cardozo Law School, New York, 16 april.

'Auteursrecht voor filmmakers', informatiemiddag VEVAM, Amsterdam, 10 mei.

'Auteursrecht. Een kwestie van overleven', NVJ Freelancersdag, Amersfoort, 5 juni.

‘Naar een wet op het auteurscontractenrecht?’, werkbezoek ministeries van OCenW en EZ, Amsterdam, Instituut voor Informatierecht, 13 juni.

‘Information: What’s law got to do with it?’, Institutt for informasjons- og medievitenskap, Universiteit van Bergen, 28 augustus.

‘The Microsoft Decision. Will it Change the World?’, Institutt for informasjons- og medievitenskap, Universiteit van Bergen, 27 september.

‘Copyright v. Freedom of Expression. A European Perspective’, Universiteit van Oslo, 22 oktober.

‘Introduction: Copyright: Engine of Free Expression?’, International Symposium ‘Copyright: Engine of Free Expression?’, Universiteit van Bergen, 24 oktober.

The Future of RRO’s, KOPINOR seminar, Oslo, 21 november.

Overige activiteiten:

IViR Summer Course on International Copyright Law, Amsterdam, 9-14 juli (organisatie en colleges).

ITeR Netwerkbijeenkomsten (Wittem-groep) in Cambridge en München.

Functies:

- gasthoogleraar, Universitetet i Bergen (UiB), Institutt for informasjons- og medievitenskap (tweede semester, 2006-2007)
- lid Commissie Auteursrecht, Ministerie van Justitie
- lid redactie *AMI*, tijdschrift voor auteurs-, media- en informatierecht
- general editor *Information Law Series* (Kluwer Law International)
- vice-voorzitter Vereniging voor Auteursrecht
- lid Comité Exécutif ALAI
- docent, Munich Intellectual Property Law Center
- plv. raadsheer, Gerechtshof Arnhem
- vice-voorzitter Vaste Commissie Plagiaat (Buma-Stemra)
- lid Fachbeirat, Max-Planck-Institut für geistiges Eigentum, Wettbewerbs- und Steuerrecht, München
- plv. lid Senaat, Universiteit van Amsterdam
- plv. lid Universitaire Onderzoekscommissie, Universiteit van Amsterdam
- lid Drafting Committee, Wittem-groep (unificatie Europees auteursrecht)

Prof. mr. J.J.C. Kabel

Hoogleraar Informatierecht, in het bijzonder commerciële informatie.

Wetenschappelijke publicaties:

‘Moet er een nieuwe Aalberse opstaan? Oneerlijke handelspraktijken in B2B-verhoudingen’, *Intellectuele Eigendom & Reclamerecht (IER)*, 2007-3, nr. 40, p. 143-144.

‘De onnavolgbare nagevolgd: Over Charles Dickens en het auteursrecht’, in D.J.G. Visser & D.W.F. Verkade (red.), *Een eigen, oorspronkelijk karakter: opstellen aangeboden aan prof. mr. Jaap H. Spoor* (Spoorbundel), Amsterdam: Uitgeverij DeLex 2007, p. 171-186.

‘Handelsinformatiebureaus, particuliere onderzoeksbureaus en zwarte lijsten’, in: J.M.A. Berkvens en J.E.J. Prins, *Privacyregulering in theorie en praktijk*, Deventer : Kluwer 2007, p. 227-251.

Vakpublicaties:

‘Reclamerecht en Oneerlijke Mededinging - Ontwikkelingen in 2006’, *Intellectuele Eigendom & Reclamerecht (IER)*, 2007-4, p. 203-209.

Voordrachten:

‘Beeldende kunst en auteursrecht’, gastcollege bij het keuzevak Kunst en recht, Amsterdam, 4 april.

Interventies Congres LIDC over het onderwerp Ambush Marketing, Catania, 28 en 29 september.

‘Zoekmachines en oneerlijke handelspraktijken’, PAO cursus, Amsterdam, 10 oktober.

‘Sluikreclame en sponsoring volgens de nieuwe AVMD Richtlijn’, Reclamecongres, Huizen, 14 december.

Overige activiteiten:

Voorzitter Studiemiddag Vereniging voor Reclamerecht over specifieke reclamecodes, Amsterdam, 17 april.

Voorzitter Studiemiddag Vereniging voor Reclamerecht over Misleiding, Amsterdam, 8 oktober.

Functies:

- redactielid Intellectuele Eigendom en Reclamerecht
- voorzitter van de Geschillencommissie Bureau Krediet Registratie
- voorzitter van de Privacy Commissie van de Universiteit van Amsterdam
- lid Wetenschappelijke Adviesraad Faculteit Rechtsgeleerdheid
- bestuurslid Vereniging voor Reclamerecht
- plv. voorzitter van de Nederlandse Codecommissie voor het Reclamewezen
- lid Comité Scientifique de Ligue International du Droit de la Concurrence (LIDC)
- voorzitter College van Beroep NICAM (Kijkwijzer)

- voorzitter Commissie van Toezicht en Advies van de Stichting Ideële Reclame
- voorzitter Studiegroep Oneerlijke handelspraktijken van de Vereniging voor Reclamerecht: Implementatie van de Richtlijn Oneerlijke handelspraktijken in de Nederlandse Reclamecode

Mr. T. McGonagle

Onderzoeker.

Wetenschappelijke publicaties:

‘Safeguarding Human Dignity in the European Audiovisual Sector’, *IRIS plus* 2007-6. Ook gepubliceerd in: S. Nikoltchev (red.), *IRIS plus Collection: Other Digital Dividends and Analogue Costs*, Straatsburg: European Audiovisual Observatory 2007, p. 35-42.

‘International and European legal standards for combating racist expression: selected current conundrums’, in: *European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), Combating racism while respecting freedom of expression*, Straatsburg: Raad van Europa 2007, p. 39-50.

‘The international and European legal standards for combating racist expression’, in: *European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), Combating racism while respecting freedom of expression*, Straatsburg: Raad van Europa 2007, p. 77-95.

Vakpublicaties:

Diverse bijdragen *IRIS* en *IRIS Merlin* (databank/online archief)

Voordrachten:

‘The Council of Europe’s Approach to Minorities and the Media: How the Tortoise is Catching up with the Hare’, International Association for Media and Communication Research (IAMCR) 50th Annual Conference, Parijs, 23 juli.

Overige activiteiten:

‘Media’, NGO Training Session: The Framework Convention as an Advocacy Tool, Raad van Europa/Minority Rights Group International, Straatsburg, 17 juni.

‘Language, culture, identity and the media: European perspectives’, twee gastcolleges voor de Annenberg-Oxford Summer Institute: Global Media Policy – Technology and New Themes in Media Regulation, University of Oxford, 5 juli.

‘Hate speech: growing divergences between European and US approaches?’, gastcollege voor de Annenberg-Oxford Summer Institute: Global Media Policy – Technology and New Themes in Media Regulation, University of Oxford, 5 juli.

‘Incitement to hatred and free speech issues’, Faculty of Law, National University of Ireland, Galway/The Equality Authority of Ireland, Galway, 6 oktober.

‘European-level measures for promoting cultural diversity in broadcasting: quixotic tilting in a new technological era?’, Institute of International Economic Law (KATTI), Faculty of Law, University of Helsinki, 9 november.

Coördinator seminar ‘Promoting diversity in the (broadcast) media’.

Functies:

- coördinator samenwerking met het European Audiovisual Observatory
- coördinator Vak Informatierecht – Master Informatierecht

Dr. G.J.H.M. Mom

Universitair docent.

Wetenschappelijke publicaties:

(met L. Guibault), *Evaluatie van artikelen 29a en 29b van de Auteurswet*, onderzoek in opdracht van het WODC (Ministerie van Justitie), Amsterdam, November 2007, 32 pp.

Vakpublicaties:

‘Rechtspraak in het kort, actualiteiten en agenda’, *AMI* 2007-1, p. 32-35, 2007-2, p. 59-63, 2007-3, p. 104-108, 2007-4, p. 136-140, 2007-5, p. 158-164, 2007-6, p. 199-202

Functies:

- algemeen onderwijscoördinator IViR
- lid Opleidingscommissie Master rechtsgeleerdheid
- bestuurslid Stichting Auteursrechtmanifestaties
- redacteur (en plaatsvervangend eindredacteur) *AMI*, tijdschrift voor auteurs-, media- en informatierecht
- secretaris Stichting Fonds Victor Hugo
- medewerker aan losbladige uitgave *Intellectuele eigendom, artikelsgewijs commentaar* (voor de onderdelen Auteurswet en Wet op de naburige rechten)

Dr. A.J. Nieuwenhuis

Universitair hoofddocent.

Wetenschappelijke publicaties:

‘Tussen godslastering en bedreiging, *Justitiële Verkenningen* 2007-1, p. 95-108

‘Vrijheid van meningsuiting en geweld’, *Mediaforum* 2007-6, p. 179-186.

Annotaties:

Hof Arnhem 28 december 2006, *Mediaforum* 2007-2, nr. 6, p. 62-64 (*Strafzaak poster Rita Verdonk*).

Hof Amsterdam 24 mei 2007, *Mediaforum* 2007-6, nr. 21, p. 198-202 (*Moszkowicz/Kelder*).

Rb. Alkmaar 16 mei 2007, *Mediaforum* 2007-6, nr. 22, p. 202-204 (*Staatsen/gemeente Den Helder*).

Mr. A. van Rooijen

AIO.

Wetenschappelijke publicaties:

‘Essential Interfaces: Exploring the Software Directives equilibrium between intellectual property rights and competition law’, *Cri (Computer Law Review International)* 2007-5, p. 129-137.

Annotaties:

Vzr. Rb. Amsterdam 14 juni 2007, *AMI* 2007-6, nr. 21, p. 192-194 (*Groenendaal/Wij Vertrouwen Stemcomputers niet*).

Vzr. Rb. Haarlem 15 juni 2006, *AMI* 2007-6, nr. 22, p.192-194 (*Inter IT/ Webcash*).

Vakpublicaties:

Bijdrage *IRIS*.

Mr. D.A. Rossini

Onderzoeker.

Vakpublicaties:

Diverse bijdragen *IRIS*.

Mr. W. Sakulin

AIO.

Annotaties:

EHRM 11 januari 2007, *IER* 2007-46, p. 169-177 (*Anheuser-Busch/Portugal*).

Overige activiteiten:

Bijdragen werkgroep van de Nederlandse Groep van de Association Internationale pour la Protection de la Propriété Intellectuelle (AIPPI) over 'Question 195 - Limitations of the Trademark Protection'.

Mr. L. Steijger

AIO.

Wetenschappelijke publicaties:

'Wetgevingspraktijken onder de loep genomen: een analyse van de implementatie van de Richtlijn Oneerlijke handelspraktijken in Nederland', *NTER* 2007-7/8, p. 124

3 PERSONELE INZET: OVERZICHT VAN DE TOTALE INSTITUUTSFORMATIE

In de verslagperiode waren aan het Instituut de volgende medewerkers verbonden:

Naam	fte (totaal)	Afdeling
<i>Onderzoekers</i>		
Prof. mr. E.J. Dommering	0,4	IViR
Mw. mr. M.M.M. van Eechoud ¹	1,0	IViR
Prof. dr. N.A.N.M. van Eijk	0,6	IViR
Mw. mr. L. Guibault ²	0,8	IViR
Mw. mr. N. Helberger ³	1,0	IViR
Mr. A.W. Hins	0,3	Staatsrecht ⁴
Prof. mr. P.B. Hugenholtz	0,8	IViR
Prof. mr. J.J.C. Kabel	1,0	IViR
Mr. T. McGonagle ⁵	1,0	IViR
Mr. G.J.H.M. Mom	1,0	IViR
Mr. drs. A.J. Nieuwenhuis	0,2	Staatsrecht
<i>Onderzoekers in Opleiding (AiO'S)</i>		
Mr. S.J. van Gompel	1,0	IViR
Drs. mr. J.V.J. van Hoboken	1,0	IViR
Mr. A. van Rooijen	1,0	IViR
Mr. W. Sakulin	1,0	IViR
Mr. L. Steijger ⁶	1,0	IViR
<i>Projectonderzoekers</i>		
Mr. C.A. Alberdingk Thijm ⁷	0,1	IViR
Mr. dr. S.J.R. Bostyn	0,1	IViR
Mr. A.C.A. Brinkman ⁸	1,0	IViR
Mr. M. Dellebeke ⁹	0,4	IViR

¹ Mw. mr. M.M.M. van Eechoud is voor 0,7 aangesteld op de 1^e geldstroom en voor 0,3 fte op de 2^e en/of 3^e geldstroom.

² Mw. mr. L. Guibault is voor 0,6 fte aangesteld op de 1^e geldstroom en voor 0,2 fte op de 2^e en/of 3^e geldstroom.

³ Mw. mr. N. Helberger is voor 0,7 aangesteld op de 1^e geldstroom en voor 0,3 fte op de 2^e en/of 3^e geldstroom.

⁴ Staatsrecht = Leerstoelgroep Staatsrecht. De omvang van de aanstelling van de medewerkers Staatsrecht beslaat alleen de onderzoekstijd bij het Instituut.

⁵ Mr. T. McGonagle is voor 0,6 aangesteld op de 1^e geldstroom en voor 0,4 fte op de 2^e en/of 3^e geldstroom.

⁶ Dienstverband mr. L. Steijger is per 1 november beëindigd.

⁷ Mr. C.A. Alberdingk Thijm is vanaf 1 september aan het Instituut verbonden.

⁸ Mr. A.C.A. Brinkman is vanaf 1 september in dienst.

Ir. J.C. Fischer ¹⁰	0,8	IViR
Mw. mr. D.A. Rossini	0,8	IViR
Mw. mr. B. van der Wal ¹¹	1,0	IViR

Medewerkers Documentatiecentrum

Mw. F.G.S. Dohmen ¹²	0,4	IViR
Mw. R.M. van der Waal	0,8	IViR

Assistentie Management

P. Claeys	0,6	IViR
Mw. A.G.J.M. Dobbelsteen	0,9	IViR

Redactiesecretariaat Mediaforum/AMI

Mw. mr. C.J. Flentrop	0,4	IViR

Gastonderzoekers

Prof. Y. Inoue	Tsukuba University (Japan)
Paolo Guarda	University of Trento (Italië)
Malgorzata Pek	National Broadcasting Council Warschau (Polen)

Fellow

Mw. mr. B.M. Vroom-Cramer	Rechtbank Amsterdam

Honorary Professor

Mw. Prof. P. Samuelson	University of California, Berkeley (US)

---

⁹ Mr. M. Dellebeke is vanaf 15 augustus in dienst.

¹⁰ Ir. J.C. Fischer is per 1 juni uit dienst.

¹¹ Mw. mr. B. van der Wal is per 1 september uit dienst.

¹² Mw. F.G.S. Dohmen is vanaf 15 februari in dienst.

4 ONDERZOEKSCULTUUR AAN HET INSTITUUT

4.1 Beleid jonge onderzoekers

Binnen het Instituut is een mix tot stand gebracht tussen eerste geldstroomonderzoek (wetenschappelijke staf en AIO's), tweede geldstroomonderzoek en projectonderzoek uitmondend in wetenschappelijke publicaties. Daardoor is de gewenste flexibiliteit bereikt om veelbelovende jonge afgestudeerden voor korte of langere tijd aan het Instituut te binden. In veel gevallen wordt na een introductietijd als projectonderzoeker de onderzoeker aangesteld op een AIO-plaats, zodat al vóór het promotie-onderzoek onderzoekservaring is opgedaan.

4.2 Promoties

Het Instituut streeft er naar een constante stroom van dissertaties op te leveren. In het verslagjaar lopen vijf AIO-onderzoeken en een tweede geldstroomproject die moeten uitmonden in een dissertatie. De vaste staf van het Instituut begeleidt ook (als promotor) buitenpromovendi en (vaak als co-promotor) promovendi aan andere faculteiten. In de verslagperiode werden twee buitenpromovendi en een promovendus aan een andere faculteit begeleid.

4.3 Internationale onderzoekscultuur

Het informatierecht is naar zijn aard internationaal. Medewerkers zijn afkomstig uit Nederland, maar – op dit moment – ook uit Duitsland, Oostenrijk, Italië, Canada, Ierland en België. Daarnaast verblijven buitenlandse onderzoekers vaak voor korte of lange tijd aan het Instituut om een artikel of een dissertatie voor te bereiden. Samenwerking met buitenlandse instituten en activiteiten voor internationale wetenschappelijke verenigingen, bevorderen een internationaal onderzoeksklimaat en netwerk dat voortdurend vruchten afwerpt in de vorm van internationale bekendheid en publicaties in buitenlandse bronnen. Artikelen en promoties zijn vaak Engelstalig.

4.4 Behoud wetenschappelijke kwaliteit

Het derde geldstroomonderzoek wordt hoofdzakelijk verricht in opdracht van publieke instellingen (ministeries, Raad voor Cultuur, Europese Commissie, Raad van Europa e.d.) en uitgevoerd op basis van dezelfde kwaliteitscriteria als eerste en tweede geldstroomonderzoek. Het Instituut verricht slechts onderzoek in opdracht van derden dat qua inhoud en diepgang past binnen het onderzoeksprogramma van het Instituut. Onderzoek dat in opdracht van derden is verricht, wordt steeds onder verantwoordelijkheid van het Instituut gepubliceerd.

4.5 Documentatie- en onderzoeksondersteuning

Het IViR beschikt over een Documentatiecentrum (DC), dat ten behoeve van het onderzoek wetenschappelijke informatie selecteert, verwerft, ontsluit en beschikbaar stelt aan IViR-onderzoekers. Het Documentatiecentrum is toegankelijk voor studenten en derden. Het is uniek door zijn collectie buitenlandse tijdschriften en grijze literatuur op het terrein van het informatierecht. Daarnaast verzorgt het Documentatiecentrum een regelmatige nieuwsvoorziening op de website www.ivir.nl, die onder meer toegang geeft tot de informatierechtscatalogus. Op de website is verder informatie te vinden over het Instituut en zijn medewerkers, en worden de onderzoeksresultaten zoveel mogelijk full-text beschikbaar

gesteld. Ook worden er actuele dossiers bijgehouden. De internetactiviteiten van het IViR worden gesponsord door internetprovider XS4ALL.

Het Documentatiecentrum is een specialistische voorziening met een aanvullende functie ten opzichte van de bibliothecaire voorzieningen van de Universiteitsbibliotheek en de Algemene Juridische Bibliotheek van de UvA. Het Documentatiecentrum levert ook voor de studenten die onderwijs aan het Instituut volgen of die hun afstudeerscriptie wijden aan een informatierechtelijk onderwerp een belangrijke bron van kennis, waarvan frequent gebruik wordt gemaakt.

De ruimte waarin het Documentatiecentrum is gevestigd fungeert als locatie voor de maandelijkse 'leestafel-lunches', waarop de medewerkers buitenlandse literatuur bespreken, en voor de maandelijkse 'spreektafels': studiebijeenkomsten waarop gastsprekers uit binnen- en buitenland voordrachten houden over informatierechtelijke onderwerpen. Ook vinden de workshops die het IViR regelmatig organiseert in het kader van lopend onderzoek meestal plaats in het Documentatiecentrum.

4.6 Studiebijeenkomsten

Het Instituut organiseerde in 2007 een aantal studiebijeenkomsten voor de eigen medewerkers en voor belangstellenden van buiten het Instituut, de zogeheten 'Spreektafels'. Inleidingen werden gehouden door eigen medewerkers en door binnen- en buitenlandse deskundigen. In het verslagjaar vonden onderstaande studiebijeenkomsten plaats:

- 19 januari: Erik Jurgens (Eerste Kamer/Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa)
Handhaving van mensenrechten, in het bijzonder uitingsvrijheid, in Europa
- 2 maart: Bert-Jaap Koops (Faculteit Rechtsgeleerdheid TILT - Recht, Technologie en Samenleving)
Informatiehonger in de strafrechtmaatschappij
- 23 maart: Mireille van Eechoud en Lucie Guibault (Instituut voor Informatierecht)
The Recasting of Copyright & Related Rights for the Knowledge Economy (Van Eechoud)
Study on the Implementation and Effect in Member States' Laws of Directive 2001/29/EC on the Harmonisation of Certain Aspects of Copyright and Related Rights in the Information Society (Guibault)
- 20 april: Nirmala Sitompoel (voormalig medewerker Instituut voor Informatierecht)
Telecommunicatie en ruimtelijke omgeving
- 22 juni: Geoff Gilbert (Universiteit van Essex)
The Cultural and Political Autonomy of Minorities
- 21 september: Pierre Larouche, Filomena Chirico, Ilse van der Haar (Universiteit van Tilburg)
Network neutrality in the EU
- 28 september: Michael Zimmer (Yale Law School)

Privacy, Contextual Integrity and the Quest for the Perfect Search Engine

- 12 oktober: Tarlach McGonagle (Instituut voor Informatierecht)
Minority rights and freedom of expression in a European context: a compendium of conundrums
- 16 november: Ymke Hofhuis (voormalig medewerker UvA/Amsterdam Centre for International Law)
Minimumharmonisatie in het Europees recht; harmonisatie van wetgeving en de restbevoegdheden van de lidstaten
- 21 december: Evelien Brouwer (Universiteit Utrecht)
Digitale grenzen en reële rechten. Effectieve rechtsmiddelen voor derdelanders in het Schengen Informatie Systeem

4.7 Workshops, congressen en symposia

Op 12 april organiseerde het Instituut in samenwerking met Creative Commons Nederland de workshop 'Creative Commons voor overheidsinformatie' CC-Nederland, Amsterdam.

Op 13 juni vond er op verzoek van het Ministerie van OCenW een werkbezoek aan het Instituut plaats door een aantal auteursrechtjuristen van het Ministerie. De volgende onderwerpen kwamen aan de orde: 'Orphan Works', 'Creative Commons', 'Term extension for sound recordings?' en 'Naar een wet op het auteursrecht?'.

Op 7 december organiseerde het IViR in samenwerking met Article 19 Global Campaign for free Expression een expert rondetafel bijeenkomst in Sofitel The Grand in Amsterdam over 'Promotie van diversiteit in de media'. 24 Buitenlandse experts woonden deze bijeenkomst bij.

Op 14 en 15 december organiseerde het IViR in samenwerking met the Berkeley Centre for Law and Technology (BCLT) of the University of California een workshop over: The place of the iConsumer in EU and US law – Protecting consumers of copyright protected content.

4.8 Nationale samenwerkingsverbanden

4.8.1 TILT

Het voormalige Centrum voor Recht, Bestuur en Informatisering (CRBI) van de Universiteit van Tilburg, thans het Tilburg Institute for Law, Technology and Society (TILT) en het Instituut hebben sinds 2001 een samenwerkingsovereenkomst. De twee instituten beogen met de samenwerking het wetenschappelijk onderzoek en onderwijs op het terrein van informatierecht en computerrecht te versterken en uit te breiden.

4.8.2 CRES

Sinds eind 2006 werkt het Instituut samen met andere universitaire partijen in de Stichting Centrum voor Radicalisme en Extremistische Studies (CRES). Het gaat daarbij om het Instituut voor Migratie en Etnische Studies van de Universiteit van Amsterdam, het Duitsland Instituut van de Universiteit van Amsterdam en het Pompe Instituut van de Universiteit van Utrecht.

4.8.3 Wetenschappelijke verenigingen en tijdschriftredacties

Medewerkers van het Instituut zijn (bestuurs)lid of medewerker van de volgende nationale wetenschappelijke verenigingen en tijdschriftredacties:

Nederlandse Jurisprudentie

Ars Aequi. Juridisch Studentenblad

Computerrecht. Tijdschrift voor Informatica, Telecommunicatie en Recht

I.E.R. Tijdschrift voor Intellectuele Eigendom en Reclamerecht

AMI. Tijdschrift voor Auteurs-, Media- en Informatierecht

Mediaforum. Tijdschrift voor Media- en Communicatierecht

TvC. Tijdschrift voor Consumentenrecht

Vereniging voor Auteursrecht

Vereniging voor Intellectuele Eigendom

Vereniging voor Mededingingsrecht

Vereniging voor Reclamerecht

Vereniging voor Media- en Communicatierecht

4.9 Internationale samenwerkingsverbanden

4.9.1 European Audiovisual Observatory

Sinds 1994 is het IViR een officiële partner van het *European Audiovisual Observatory* van de Raad van Europa in Straatsburg. Op grond van het met het Observatory afgesloten *partnership agreement* is het Instituut onder meer verantwoordelijk voor het leveren van bijdragen aan *IRIS*, de maandelijkse nieuwsbrief van het Observatory. Deze bijdragen betreffen relevante juridische ontwikkelingen op het gebied van de audiovisuele media in de landen van de Raad van Europa en de Europese Unie. De bijdragen uit West-Europa worden geleverd door medewerkers van het Instituut en door correspondenten uit het netwerk dat het Instituut heeft opgebouwd. Daarnaast worden in samenwerking met het Observatory regelmatig workshops georganiseerd.

4.9.2 Buitenlandse Universiteiten

Met de onderstaande buitenlandse universitaire instituten bestaan personele banden en wordt op ad hoc basis samengewerkt aan onderzoeksprojecten en onderwijs.

Institut für Informationsrecht van de Universität Karlsruhe

Norwegian Research Centre for Computers and Law (NRCCL): IViR en NRCCL organiseren jaarlijks een ‘Columbanus Symposium’ over een actueel onderwerp op het terrein van IE en ICT.

Max-Planck Institute for Intellectual Property, Competition and Tax Law: met een aantal medewerkers van het Max-Planck Instituut bestaan nauwe werkcontacten. Hugenholtz heeft zitting in de Fachbeirat (Wetenschappelijke raad van toezicht) van het MPI, en doceert aan het Munich Intellectual Property Law Centre dat aan het MP is gelieerd. Van Eechoud maakt deel uit van de European Max Planck Group for Conflict of Laws in Intellectual Property, een groep die werkt aan het ontwerpen van beginselen op dit onderzoeksterrein. Kabel werkt samen met Dr. Frauke Hennig-Bodewig op het terrein van oneerlijke mededinging.

Institute of European Media Law (EMR): het IViR werkt samen met dit instituut aan rapporten voor de Europese Commissie en aan een handboek over het Europese recht met betrekking tot audiovisuele media.

University of Haifa School of Law: Prof. Niva Elkin Koren en Prof. Eli Salzberger van de Haifa School of Law zijn regelmatig te gast op het IViR.

University of California at Berkeley: Prof. Pamela Samuelson van de University of California is honorair hoogleraar bij de UvA. Met deze universiteit bestaan veel contacten en uitwisseling van onderzoekers.

Katholieke Universiteit Leuven, Centrum voor Recht en Informatica: gezamenlijke publicaties, met name op het terrein van overheidsinformatie.

Institut für Informations-, Telekommunikations- und Medienrecht (ITM), Münster: uitwisselingsbijeenkomsten van lopend onderzoek.

Universitetet i Bergen (UiB), Institutt for informasjons- og medievitenskap: Hugenholtz was daar gasthoogleraar in het tweede semester van 2006-2007.

Universiteit van Trento: Guibault werkt mee aan de Common Core of European Private Law, University of Trento (Boundaries of Intellectual Property).

4.9.3 Internationale wetenschappelijke verenigingen, studiegroepen en redacties van internationale publicaties en tijdschriften

Hugenholtz is Editor in Chief van de International Board of Editors van de *Information Law Series*, uitgegeven door Kluwer Law International en lid van het Comité Executif van de Association Littéraire et Artistique Internationale (ALAI). Guibault is correspondent voor *Computer Law Review International* (Duitsland) en redacteur en nationaal rapporteur van het Trento Project inzake de Common Core of European Private Law en dan in het bijzonder met betrekking tot de Boundaries of Intellectual Property. Van Eechoud is lid van de Max Planck Gesellschaft European Group of Conflict of Laws in Intellectual Property. McGonagle is lid van de redactie van *IRIS Legal Observations of the European Audiovisual Observatory*. Kabel is lid van het Comité Scientifique van de Ligue Internationale du Droit de la Concurrence (LIDC). Helberger is lid van de redactie van de *INDICARE Monitor* en correspondent van *IRIS*. Bostyn is lid van de High Level Group 3% BNP wetenschappelijk onderzoek (uitvoering Lissabon agenda) opgericht door de Belgische federale minister voor Economie en Wetenschapsbeleid en redacteur van het *Journal of International Biotechnology Law*. Hugenholtz is lid van de Witem Group on the Unification of European Copyright Law.

4.10 Academische reputatie

Het Instituut staat nationaal en internationaal bekend als toonaangevend voor het onderzoek op het terrein van het informatierecht. Dat blijkt onder meer uit bovengenoemde nationale en internationale contacten, uit de frequentie waarmee de website van het Instituut wordt geraadpleegd en uit de mate waarin medewerkers van het Instituut worden gevraagd om bijdragen te leveren aan nationale en internationale publicaties en symposia (zie daartoe het overzicht van wetenschappelijke activiteiten per medewerker, opgenomen in paragraaf 2.9). Medewerkers van het Instituut fungeren als referenten bij NWEO-onderzoek en als lid van diverse externe promotie-commissies.

5 MAATSCHAPPELIJKE ACTIVITEITEN

Medewerkers van het Instituut nemen intensief deel aan het maatschappelijk debat dat in de media wordt gevoerd over de onderwerpen van hun vakgebied. Zij zijn veel gevraagd in kranten-, radio- en televisie-interviews en publiceren in kwaliteitskranten en andere niet-juridische media. Verder vervullen zij functies op allerlei maatschappelijke terreinen zoals de politiek, rechterlijke macht, geschillencommissies, bezwaarschriftencommissies en toezichthoudende instanties zoals de Raad van Toezicht bij de Publieke Omroep en de Onafhankelijke Post- en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA), museale adviescommissies, besturen in hoger onderwijs en theater. Men zie voor een opsomming per medewerker paragraaf 2.9 van dit verslag.

6 BEOORDELING WETENSCHAPPELIJKE ADVIESRAAD

De Wetenschappelijke Adviesraad van het IViR bestaat uit de volgende leden:

Prof. dr. J.C. Arnbak	- TU Delft
Mr. M.W.B. Asscher	- Athenaeum Boekhandel bv
Mw. mr. I. Brakman	- Commissariaat voor de Media
Drs. P.I. Broertjes	- De Volkskrant
Drs. M. Daamen	- Stadsschouwburg Amsterdam
Drs. J.S.J. Hillen	- Centrum voor Merk en Communicatie
Ir. P.P. 't Hoen	- ICT-Regie
Prof. dr. ir. E. Huizer	- Universiteit van Utrecht
Mr. P.J. Hustinx	- Europees Toezichthouder voor gegevensbescherming
Mr. J. Kohnstamm	- Voorzitter College bescherming persoonsgegevens
Drs. L. Lichtenberg	- Bedrijfsfonds voor de Pers
Prof. mr. C.E. du Perron	- Decaan Faculteit Rechtsgeleerdheid UvA
Mr. W. Wanrooij	- BUMA
Mw. drs. M.M. van Zuijlen	- Deloitte & Touche, Human Capital Group

De Wetenschappelijke Adviesraad fungeert als een kritisch klankbord en doet suggesties voor het onderzoeksprogramma. De Raad kwam op 23 april 2007 bijeen. Zij was onder de indruk van de lijst van publicaties. De Raad benadrukte nog eens het belang van multidisciplinariteit en de band met maatschappelijke/economische sectoren waarvoor het informatierecht van belang is. Zij hoopte dat dat belang niet ten onder zou gaan aan de druk om in gespecialiseerde peer-reviewed tijdschriften te publiceren. Als te entameren onderzoek beval zij onder meer aan na te denken over de rol van het IViR bij de vormgeving van het toezicht op de communicatiesector en dan vanuit de onderliggende (conflicterende) regels.

7 OPLEIDING

7.1 Masteropleiding Informatierecht

Sinds het studiejaar 2003-2004 is de – in Nederland unieke – ‘Masteropleiding Informatierecht’ te volgen. In het verslagjaar 2007 was deze – voor het grootste deel door IViR-medewerkers verzorgde – eenjarige opleiding allereerst toegankelijk voor degenen die het driejarige bachelorprogramma van de opleiding Rechtsgeleerdheid met het behalen van een diploma hadden afgerond. Daarnaast kon aan de opleiding worden deelgenomen door degenen die een ‘bewijs van toelating’ hadden verkregen na een succesvolle afronding van een op de master informatierecht gericht schakelprogramma (van 60 EC). Dit schakelprogramma voorziet in de juridische basiskennis die bezitters van een universitair niet-juridisch bachelor- of masterdiploma c.q. een diploma van een vierjarige HBO-opleiding ten minste nodig hebben om de masteropleiding met succes te kunnen volgen en afronden.

In het verslagjaar volgden 137 personen een of meer vakken als onderdeel van hun ‘Master Informatierecht’. Ontvingen in het jaar 2006 nog maar 11 studenten het masterdiploma, in het verslagjaar 2007 ging het om 25 studenten die de masteropleiding met het behalen van het diploma hebben afgesloten.

In het verslagjaar 2007 zijn door IViR-medewerkers de volgende basis- en keuzevakken verzorgd (de getallen verwijzen naar het aantal studenten):

- 95 Informatierecht
- 98 Intellectuele eigendom
- 32 Patent Law
- 22 Internationaal en Europees Industrieel Eigendomsrecht
- 36 International Copyright
- 27 Telecommunicatierecht
- 47 Commerciële Communicatie en Recht
- 13 Informatierecht - Paperextensie
- 18 Intellectuele eigendom – Paperextensie

In het verslagjaar 2007 zijn in totaal 43 master- c.q. doctoraalscripties (10 EC) en 16 stageverslagen (5 EC) door IViR-medewerkers beoordeeld.

Bij het door IViR-medewerkers verzorgde onderwijs gaat het allereerst om een tweetal (verplichte) basisvakken van de masteropleiding van elk 10 EC: de vakken ‘Informatierecht’ (IViR-docenten in 2007: Dommering, Van Eechoud, Van Eijk, Helberger, Van Hoboken, McGonagle) en ‘Intellectuele Eigendom’ (IViR-docenten in 2007: Alberdingk Thijm, Van Eechoud, Guibault, Kabel en Mom). Beide vakken kunnen in beginsel ook als keuze-onderdeel worden gevolgd door een beperkt aantal studenten van een andere juridische master of door studenten die nog de oude doctoraalstudie Rechtsgeleerdheid volgen.

Het onderwijs in elk van beide basisvakken is gedurende het gehele eerste semester van het studiejaar 2007-2008 gegeven in de vorm van hoorcolleges (van 2 uur) en (parallele) intensieve werkgroepen (van 2 uur). De aan deze werkgroepen deelnemende studenten, die in vaste subgroepjes van 3 studenten werden verdeeld, kregen in beginsel wekelijks een individuele opdracht in het ene basisvak en/of een groepsopdracht in het andere. De gemiddelde score voor de gemaakte werkstukken van de subgroepjes telt uiteindelijk voor 30% mee bij het vaststellen van het eindcijfer (het voor het schriftelijk tentamen behaalde cijfer bepaalt voor 70% het eindcijfer).

Een aantal studenten van de Master Informatierecht heeft in 2007 gebruik gemaakt van de mogelijkheid om in het kader van (een der) beide basisvakken – onder begeleiding van een der vakdocenten, een individuele paper (van maximaal 2.500 woorden) te schrijven. In totaal zijn in het verslagjaar 31 van bedoelde papers geschreven.

Voorts wordt door een aantal IViR-medewerkers onderwijs verzorgd in enkele ‘gebonden’ keuze-onderdelen (van elk 5 EC) binnen de master Informatierecht. Het (Engelstalige) onderwijs in het keuzevak ‘International Copyright’ werd in 2007 verzorgd door Hugenholtz en Guibault. Bostyn verzorgde in dit jaar (eveneens in het Engels) het keuzevak ‘Patent Law’. Kabel gaf onderwijs in het keuzevak ‘Commerciële Communicatie en Recht’, Hugenholtz en Mom deden dat in het keuzevak ‘Internationaal en Europees Industrieel Eigendomsrecht’ en Dommering en Van Eijk verzorgden het keuzevak telecommunicatierecht.

Door de leerstoelgroep Staatsrecht werd een aantal keuzevakken verzorgd, die studenten in het kader van hun master informatierecht als ‘gebonden’ keuze-onderdelen kunnen kiezen. Het gaat hierbij om de volgende vakken: Vrijheid van meningsuiting en politieke grondrechten (5), Vrijheid van meningsuiting in rechtsvergelijkend perspectief (5), Kunst, recht en publieke / private financiering (5), Kunst en Recht (10) en Recht inzake culturele diversiteit (5).

Aan de Universiteit van Tilburg konden in 2007 – eveneens als ‘gebonden’ keuze-onderdelen – de volgende vakken gevolgd worden: Computercriminaliteit, Contracten en ICT, Electronic Commerce: International Legal Aspects en Privacy and Data Protection. Het onderwijs in deze vier Tilburgse vakken (van elk 6 EC) wordt verzorgd door medewerkers van het Tilburg Institute for Law, Technology and Society (TILT).

Binnen de geheel vrije keuzeruimte (max. 20 EC) van de masteropleiding Informatierecht kan een keuze worden gemaakt uit de volgende, door andere leerstoelgroepen van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam verzorgde keuzevakken op aanpalende terreinen (tussen haakjes het aantal EC’s): Advocatuur (5), Consumentenrecht (5), European Competition Law (10), European Consumer Law (5), European Contract Law (10), European Human Rights Law (5), European Private Law, Introduction (5), Europees en vergelijkend contractenrecht (5), International Human Rights Law (5), International and European Law in the National Legal Order (5), International Dispute Settlement (5), International Trade Law (5), Law of the Internal Market (10), Nederlands mededingingsrecht (5), WTO Law: Institution and System of Dispute Settlement (5), een der volgende vakken van de Afdeling Algemene rechtsleer: Argumentatieleer voor juristen (5), (Beroeps)ethiek voor juristen (10), Conflictbeslechting, keuzevak en coachopleiding (10) en Rechtssociologie: Van schuld naar risico (5).

Masterstudenten kunnen desgewenst, in plaats van een vrij te kiezen keuze-onderdeel, ook een (informatierechtelijke) praktijkstage van 200 uur lopen (5 of 10 EC), bijvoorbeeld op een in het IE/ICT-recht gespecialiseerd advocatenkantoor, bij een (particulier) merkenbureau, bij een auteursrechtenbureau, omroep, overheidsinstelling of bij een bedrijf. Jaarlijks wordt aan enkele goede en gemotiveerde masterstudenten de kans geboden een onderzoekstage (10 EC) van 300 uur te lopen bij het IViR zelf.

De masteropleiding wordt afgerond met een onder begeleiding van een IViR-docent geschreven scriptie (10 EC) over enig informatierechtelijk onderwerp.

7.2 Bacheloropleiding Nederlands recht: Informatierecht, Inleiding

In het kader van hun driejarige bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid moeten bachelorstudenten in het laatste (derde) jaar van hun juridische basisopleiding een der zogenaamde ‘gebonden keuze-onderdelen’ (van elk 5 EC) volgen. Het gaat hier om een keuze uit de vakken ‘Omgevingsrecht, Inleiding’, ‘Arbeidsrecht’, ‘Belastingrecht, oriëntatie’ en ‘Informatierecht, Inleiding’.

Het onderwijs in laatstgenoemd vak bestond uit een serie – door de IViR-medewerkers Alberdingk Thijm, Van Eijk, Kabel en Mom verzorgde – hoorcolleges en extensieve werkgroepen, waarin een aantal belangrijke – nationale, Europese en internationale – aspecten van deelgebieden van het informatierecht (zoals mediarecht, data- en privacyrecht, intellectuele eigendom, internet) in hoofdlijnen aan de orde kwam. Eén der hoorcolleges is verzorgd door mr. L.F. Asscher, voormalig IViR-medewerker.

Het uit een aantal meerkeuzevragen en open vragen bestaande schriftelijk tentamen werd in het verslagjaar 2007 tweemaal georganiseerd. In totaal hebben 137 bachelorstudenten het vak gevolgd en/of met een voldoende afgerond.

In 2007 hebben 10 studenten, ter afronding van hun bachelorstudie en onder begeleiding van een IViR-medewerker, een essay (5 EC) geschreven over een informatierechtelijk onderwerp.

7.3 Post-Academisch Onderwijs

Van 9 tot 14 juli organiseerde het IViR voor de zevende maal in successie zijn jaarlijkse zomercursus ‘International Copyright Law’. Deze postacademische cursus trok dit jaar 25 enthousiaste deelnemers uit 16 verschillende landen. Naast docenten vanuit het IViR (Guibault, Van Eechoud en Hugenholtz) trad een drietal buitenlandse deskundigen op als gastdocent: Daniel Gervais (professor, Faculty of Law, University of Ottawa), Justin Hughes (professor, Benjamin N. Cardozo School of Law, Yeshiva University, New York) en Thomas Vinje (partner, Morrison & Foerster, Brussel).

Op 10 oktober vond er in samenwerking met het Eggens Instituut een PAO-middag ‘Google! Praktische en juridische aspecten van zoekmachines’, plaats. Naast IViR medewerkers Alberdingk Thijm, Van Eijk, Van Hoboken en Kabel hield Henk van Ess (Voelspriet.nl) een voordracht.

7.4 Gastcolleges

Voor de gastcolleges en voordrachten die door medewerkers van het Instituut werden gehouden zij verwezen naar de in paragraaf 2.9 van dit jaarverslag vermelde publicaties en overige activiteiten.

ENGLISH SUMMARY

1. The Institute for Information Law

The Institute for Information Law (established in 1987) is part of the Faculty of Law of the University of Amsterdam. The Institute is the largest research facility in the field of information law in Europe and probably in the world. The Institute employs approximately 25 qualified researchers who actively study and report on a wide range of subjects within the domain of information law. The activities of the Institute include:

- Research and dissemination of knowledge in the field of information law;
- Organising conferences, workshops and seminars;
- Undertaking of research projects commissioned by third parties;
- Training of research assistants;
- Organising a master course on information law;
- Practical training (post-graduate courses, professional training, seminars);
- Maintenance of a specialised Documentation Centre for research and legal practice in the field of information law.

The Institute regularly collaborates with the Tilburg Institute for Law, Technology, and Society (TILT) of Tilburg University, the University of California at Berkeley, the Institute for Information Law of the University of Karlsruhe, the Norwegian Research Centre for Computers and Law (NRCCL), the Max-Planck Institute for Intellectual Property, Competition and Tax Law, the Institute of European Media Law (EMR), the University of Haifa School of Law, and various other institutes. Individual members of the Institute maintain worldwide contacts with researchers in their own specialized fields.

Since 1994, the Institute is an official partner of the *European Audiovisual Observatory* in Strasbourg. Operating within the framework of the Council of Europe, the Observatory acts as an information and reference centre for professionals in the audiovisual industry throughout Europe. As a partner of the Observatory, the Institute collects materials and data on important current issues of audiovisual law, provides input for its monthly law review *IRIS* and collaborates with the Observatory in various other ways.

The year 2007 produced a number of highlights. A team led by Lucie Guibault completed an evaluation of the EU Copyright (Information Society) Directive and its implementation in the Member States, for the European Commission. Natali Helberger received a large 'VENI' grant from NWO, the Dutch research council. Nirmala Sitompoel publicly defended her thesis on the legal aspects of the installation and shared use of electronic communication networks. Work on Creative Commons licensing, a project sponsored by the Dutch Ministry of Culture, continued. And work on a large treatise on European Media Law, a major collaborative effort involving Egbert Dommering and various other IViR staff members, came close to completion.

2. Research Program

The Institute's working program concentrates on the following main themes of research.

Theory of Information Law

This theme focuses on the development of information law into a separate field of law. In this context, the relation to other fields of law and to other disciplines is analysed; new definitions and concepts are conceived. Problems of comparative and international law and the relationship between technology and law are also studied in order to provide a conceptual framework for the study of problems in the other fields of research.

Freedom of Expression and Media Law

This theme comprises the constitutional foundations of freedom of expression and information, and the restrictions imposed thereon in relation to traditional and modern media. In addition, the rights of information receivers and the obligations of government authorities in this respect, as well as the social institutions in this field, are studied. Topics of research include: regulation of public and commercial broadcasting, concentration, and competition in the print industry, theatrical freedoms, liberalization of the cable industry and the impact of European law.

Intellectual Property

Different ways of protecting information as a property right under private law (intellectual property, law of contracts, technological measures) and public law (secrecy, telecommunications law) are studied. Special consideration is given to the relation between property rights in information and freedom of expression and information. Topics of research include: copyright protection of ideas and works of fact, patent protection of non-technical inventions, the 'commodification' of information, copyright problems of the digital networked environment, trademark law and freedom of information, etcetera.

Commercial Information

This theme covers various legal problems caused by manipulative forms of mass communication for commercial and non-commercial purposes (publicity, public relations, propaganda, information supply, labelling, surreptitious advertising, sponsoring, etcetera). Topics of research include: advertising and freedom of expression, self-regulation of advertising, trans-border advertising, food labelling, unfair trade practices, and editorial freedoms.

Telecommunications Law

This theme comprises a wide array of legal problems relating to the organization, control, and exploitation of telecommunications infrastructures and services. Topics of interest include: convergence and divergence, liberalization and reregulation, regulation of cable networks, standardization, frequency management, allocation of domain names and numbers, etcetera.

Privacy and Data Protection

In this context, the legal protection of private life (right to privacy) and especially the protection of personal data in the public and private sectors are studied. Main topics are: governmental policies regarding information systems, commercialisation of personal data, and self-regulation.

Access to Government Controlled Information

This theme focuses on the legal problems relating to the use and supply of information held by public authorities. Topics include: freedom of information, commercial use of government data, public private partnerships, propaganda, etc.

Current Developments in Information Law

In addition to research carried out in the context of the eight main themes of research, current developments in information law are systematically analysed and commented upon.

3. Management and staff

Management

The Institute Board of Directors manages the Institute. Board members are:

Prof. P. Bernt Hugenholtz (Director)
Prof. Egbert J. Dommering
Dr. Mireille M.M. van Eechoud
Prof. Nico A.N.M. van Eijk
Prof. Jan J.C. Kabel

Staff

Prof. Egbert J. Dommering
Dr. Mireille M.M. van Eechoud
Prof. Nico A.N.M. van Eijk
Dr. Lucie Guibault
Dr. Natali Helberger
Dr. A. Wouter Hins
Prof. P. Bernt Hugenholtz
Prof. Jan J.C. Kabel
Dr. Tarlach McGonagle
Dr. Gerard J.H.M. Mom
Dr. Aernout J. Nieuwenhuis

Research Assistants (AIO's)

Stef J. van Gompel
Joris V.J. van Hoboken
Ashwin van Rooijen
Wolfgang Sakulin
Lennert Steijger

Project Researchers

Christiaan A. Alberdingk Thijm
Sven J.R. Bostyn

Arno C.A. Brinkman
Marcel Dellebeke
Hans C. Fischer
Mara A. Rossini
Brenda van der Wal

Documentation Centre

Fabienne G.S. Dohmen
Rosanne M. van der Waal

Institute Secretariat

Pieter Claeys
Anja G.J.M. Dobbelsteen

Mediaforum/AMI editorial office

Cynthia J. Flentrop

Research Associates

Paolo Guarda (University of Trento, Italy)
Prof. Yuriko Inoue (Tsukuba University, Japan)
Malgorzata Pek (National Broadcasting Council, Warsaw, Poland)

Fellow

Dr. Barbara M. Vroom-Cramer, Judge at the Court of Amsterdam

Honorary Professor

Prof. Pamela Samuelson

4. Publications

The Institute for Information Law was established in 1987. Since then its staff members have published numerous publications that are listed in its annual reports. A copy of the complete listings is available upon request. The focus of this summary is mainly on the international activities of the Institute.

Under the editorial responsibility of the Institute for Information Law, Kluwer Law International publishes *the Information Law Series*. Prof. Hugenholtz is General Editor of the series. Since the start of the series thirteen volumes were published:

- * Dommering, Egbert J. & P. Bernt Hugenholtz (eds.), *Protecting Works of Fact. Copyright, Freedom of Expression and Information Law*, 1991, 110 pp.
- * Korthals Altes, Willem F., Dommering Egbert J., Hugenholtz P. Bernt and Kabel Jan J.C. (eds.), *Information Law towards the 21st Century*, 1992, 393 pp.

- * Seignette, Jacqueline M.B., *Challenges to the Creator Doctrine. Authorship, Copyright Ownership and the Exploitation of Creative Works in The Netherlands, Germany and The United States*, 1994, 200 pp.
- * Hugenholtz, P. Bernt (ed.), *The Future of Copyright in a Digital Environment*, proceedings of the Royal Academy Colloquium, 1996, 248 pp.
- * Pinckaers, Julius C.S., *From Privacy Toward a New Intellectual Property Right in Persona. The Right of Publicity (United States) and Portrait Law (Netherlands) Balanced with Freedom of Speech and Free Trade Principles*, 1996, 490 pp.
- * Kabel, Jan J.C. & Mom, Gerard J.H.M. (eds.), *Intellectual Property and Information Law*, 1998, 350 pp.
- * Gendreau, Ysolde, Nordemann, Axel & Oesch, Rainer (eds.), *Copyright and Photographs. An International Survey*, 1999, 334 pp.
- * Hugenholtz, P. Bernt (ed.), *Copyright and Electronic Commerce*, 2000, 307 pp.
- * Elkin-Koren, Niva & Weinstock Netanel, Neil (eds.), *The commodification of information*, 2002, 514 pp.
- * Bygrave, Lee A., *Data Protection Law. Approaching Its Rationale, Logic and Limits*, 2002, 426 pp.
- * Guibault, Lucie, *Copyright Limitations and Contracts. An Analysis of the Contractual Overridability of Limitations on Copyright*, 2002, 375 pp.
- * Van Eechoud, Mireille M.M., *Conflict of Laws in Copyright and Related Rights. Alternatives to the Lex Protectionis*, 2003, 290 pp.
- * Helberger, Natali, *Controlling Access to content. Regulating Conditional Access in Digital Broadcasting*, 2005, 317 pp.
- * Guibault Lucie & P. Bernt Hugenholtz (eds.), *The Future of the Public Domain*, 377 pp.

Selected publications in 2007

The following is a selection of the most important international publications by the Institute or its staff members in 2007. Dutch-language publications are referenced in the main part of this annual report.

A European team led by Lucie Guibault and including Dr. Guido Westkamp (Queen Mary, London) produced a major study on the EU Copyright (Information Society) Directive and its implementation in the Member States. The study is critical of the positive effect the Directive has had on the development of information markets in the EU, and proposes various amendments.

Natali Helberger and Bernt Hugenholtz published an article in the Berkeley Technology Law Journal analysing private copying from the distinct angles of European copyright law and European consumer law. Interestingly, consumers' freedom to make private copies may be better protected by existing consumer law than by copyright law.

Wouter Hins co-authored an article (with Dirk Voorhoof, University of Gent) on access to government information under the European Convention on Human Rights, which was published in the European Constitutional Law Review. Sven Bostyn wrote a piece for EIPR discussing the patentability of diagnostic method inventions, following a recent decision by the EPO Board of Appeal.

Mireille Van Eechoud contributed to comments from the European Max-Planck Group for Conflict of Laws in Intellectual Property (CLIP). CLIP analyses the effects on intellectual property contracts of the proposed Rome I Regulation on the law applicable to contractual

obligations. CLIP argues against introducing in the Rome I Regulation a special rule on the law applicable to contracts relating to intellectual property rights.

IVIIR staff contributed several studies for special editions of *IRIS – Legal Observations of the European Audiovisual Observatory*. Of particular interest are Tarlach McGonagle's article on human dignity in the audiovisual sector and Natali Helberger's piece on the changing role of the user in the Television without Frontiers Directive.

Stef Van Gompel published articles in *IRIS Special* and in *IIC* on the topical problem of 'orphan works', i.e. the licensing problems associated with copyright works of which right holders are difficult to trace. Van Gompel proposes several solutions to this problem at the European level. Ashwin Van Rooijen analysed the Software Directive's rules on reverse engineering from the perspective of competition law, in an article that appeared in *Computer Law Review International*. Nico Van Eijk contributed a chapter on the institutional aspects of internet governance, which was published in book form by OSCE.

5. Educational activities

In July 2007, the Institute organised its eighth annual Summer Course on *International Copyright Law*. The course is annually taught in English by internationally acknowledged experts of copyright law, to a select group of practitioners, business lawyers, government officials, and scholars.

Since 2005, the Institute offers a Master of Information Law program. In 2007 a bouquet of seven specialised courses was provided to students of the Law Faculty of the University of Amsterdam: Information Law, Intellectual Property Law, Telecommunications Law, International Copyright, International and European Industrial Property Law, Patent Law, and the Law on Commercial Communications. Approximately 135 students participated in these courses; more than 40 students wrote their doctoral theses under the supervision of Institute staff. In addition, Institute staff offered an introductory course on Information Law to Bachelor law students.

6. Other important activities in 2007

A delegation of the Dutch Ministry of Education, Culture & Science's Media Department visited the Institute on June 13. During this meeting a range of current topics in the field of copyright law, such as 'Orphan Works', 'Creative Commons', 'Term extension for sound recordings?' and 'New copyright legislation' were explained and discussed. Together with the Article 19 Global Campaign for Free Expression the Institute organised on 7 December a round table discussion in the Amsterdam The Grand Hotel about Promotion of diversity in the media, attended by some 24 foreign experts. On 14 and 15 December the Institute organised a workshop on the place of the iConsumer in EU and US law. The workshop was organised in cooperation with the Berkeley Centre for Law and Technology (BCLT) of the University of California, and focused on protecting consumers of copyright protected content.

The traditional series of Institute Guest Lectures featured: Erik Jurgens (Member of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, and First Chamber of the Dutch Parliament) on freedom of speech in Europe; Bert Jaap Koops (TILT, Tilburg University) on

‘information hunger in criminal society’; Mireille van Eechoud and Lucie Guibault (IViR) on the two IViR studies on European copyright law for the European Commission; Nirmala Sitompoel (IViR) on telecommunications infrastructure and its spatial environment; Geoff Gilbert (University of Essex) on the cultural and political autonomy of minorities; Pierre Larouche, Filomena Chirico and Ilse van der Haar (University of Tilburg) on network neutrality; Michael Zimmer (Yale Law School) on privacy and search engines; Tarlach McGonagle (IViR) on minority rights and freedom of expression; Ymke Hofhuis (Amsterdam Centre for International Law, University of Amsterdam) on minimum harmonisation in European law; and Evelien Brouwer (University of Utrecht) on remedies for third-country nationals in the Schengen Information System.

Through different personal unions, the Institute for Information Law is involved in the editing and publication of two leading Dutch legal reviews: *AMI* (on copyright, media and information law) and *Mediaforum* (on media and telecommunications policy and law). Institute staff also regularly contribute to *IRIS – Legal Observations of the European Audiovisual Observatory*. Bernt Hugenholtz and Tarlach McGonagle represent the Institute on the *IRIS* editorial board. Mara Rossini is *IRIS* co-ordinator, and contributed a large number of articles.

Institute staff members are regularly invited speakers at international conferences and serve on various international boards and committees in the field of information law. Bernt Hugenholtz is editor-in-chief of the *Information Law Series* published by Kluwer Law International, member of the ‘Fachbeirat’ of the Max-Planck Institute for Intellectual Property, Competition and Tax Law (Munich), member of the Wittem Group on the unification of European copyright law, and member of the Editorial Board of the *Journal of World Intellectual Property (JWIP)*. Jan Kabel is a member of the Scientific Committee of the International League of Competition Law. Lucie Guibault is correspondent of *Computer Law Review International*, and is a member of the Editorial Board of the *Cahiers de propriété intellectuelle*. Sven Bostyn is co-editor of the *Journal of International Biotechnology Law*. Mireille Van Eechoud takes part in the International Working Group on Intellectual Property and Private International Law of the Max-Planck Institute for Intellectual Property, Competition and Tax Law (Munich) and the Max Planck Institute for Foreign and International Private Law (Hamburg).

7. Documentation Centre

The Institute maintains a sophisticated and well-equipped *Documentation Centre*, which has been set up with generous funding by the Dutch Ministry of Education. The Documentation Centre specialises in (often hard-to-find) international periodicals in the field of information law, and unpublished reports. The Centre also operates an electronic database containing bibliographic information on publications in the domain of information law. The database is available online and free of charge at the Institute web site www.ivir.nl. In addition, the Documentation Centre publishes a current awareness periodical, which is distributed among the Institute staff and subscribers.

